

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO SIGURNOSTI

Strategija u oblasti migracija i azila

za period 2021-2025. godina

STRATEGIJA U OBLASTI MIGRACIJA I AZILA ZA PERIOD 2021-2025. GODINA

Izdavač:

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

Radna grupa za izradu Strategije:

Murveta Džaferović - Ministarstvo sigurnosti, predsjednica
Marijan Baotić - Ministarstvo sigurnosti, zamjenik predsjednice
Boris Ivanović - Ministarstvo sigurnosti, član
Janja Kožul - Ministarstvo sigurnosti, članica
Nevena Maletić - Ministarstvo sigurnosti, članica
Miljana Vujadin - Ministarstvo sigurnosti, članica
Svjetlana Biloš - Ministarstvo sigurnosti, članica
Muris Selimović - Ministarstvo sigurnosti, Služba za poslove sa strancima, član
Mladenka Hrkalo - Ministarstvo sigurnosti, Služba za poslove sa strancima, članica
Milan Trapara - Ministarstvo sigurnosti, Granična policija Bosne i Hercegovine, član
Birnas Ibrahimagić - Ministarstvo sigurnosti, Granična policija Bosne i Hercegovine, član
Senaid Muminović - Ministarstvo sigurnosti, Državna agencija za istrage i zaštitu, član
Ivan Čobanac - Ministarstvo vanjskih poslova, član
Adnan Mehanija - Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, član
Dalila Efendić - Federalna uprava civilne zaštite, članica
Miroslav Đurić - Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, član
Sead Šadić - Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, član
Vedran Vujović - Ministarstvo sigurnosti, sekretar

Konsultant

Prof. dr. sc. Eldan Mujanović, redovni profesor, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu

Pored Radne grupe izradi Strategije dali doprinos:

Predstavnici domaćih i međunarodnih institucija, Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini i Ureda specijalnog predstavnika Evropske unije u Bosni i Hercegovini, UN agencija i nevladinih organizacija koje u svojoj nadležnosti, odnosno mandatu, imaju određene oblasti vezane za migracioni ili azilantski sistem.

Izradu Strategije podržali:

Vlada Švicarske Konfederacije posredstvom Ženevskog centra za upravljanje sigurnosnim sektorom (DCAF); Hilfswerk International sa partnerskom organizacijom HAJDE u sklopu projekta finansiranog od Fonda za azil, migracije i integracije (AMIF) i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije; Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Misija u BiH.

Lektorica:

mr. Leila Kulenović Hadžić

Štampa:

Kovertelux

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti

STRATEGIJA U OBLASTI MIGRACIJA I AZILA ZA PERIOD 2021-2025. GODINA

Sarajevo, 2021. godine

Sadržaj

Sažetak	4
Popis skraćenica.....	7
Uvod.....	9
1. Principi u izradi Strategije.....	12
2. Analiza okruženja.....	14
2.1. Strateški okvir	18
2.1.1. Međunarodni strateški okvir	18
2.1.2. Domaći strateški dokumenti.....	21
2.1.3. Međunarodni pravni propisi	22
2.1.4. Domaći pravni propisi	24
2.2. Migracioni trendovi	26
2.2.1. Pregled osnovnih migracionih kretanja za period 2011-2020. godina	26
2.2.2. Migraciono-izbjeglička kriza u BiH u periodu 2018-2020. godina.....	27
3. Sistem upravljanja migracijama i azilom u BiH	30
3.1. Ustavno-pravni okvir	30
3.2. Institucionalni mehanizmi	31
3.2.1. Imigracija i azil	31
3.2.2. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju	32
3.2.3. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil.....	32
3.2.4. Služba za poslove sa strancima	33
3.2.5. Granična policija BiH	34
3.2.6. Državna agencija za istrage i zaštitu.....	36
3.2.7. Ministarstvo vanjskih poslova.....	36
3.2.8. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.....	37
3.2.9. Ministarstvo civilnih poslova.....	38
3.2.10. Oružane snage BiH.....	38
3.2.11. Ministarstva unutrašnjih poslova entiteta, kantona i Policija BD BiH	38
3.2.12. Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u BiH.....	39
3.3. Međunarodna i regionalna saradnja.....	40
4. Strateški ciljevi i mjere implementacije	45

Aneks 1. Organizaciona shema Ministarstva sigurnosti BiH.....	47
Aneks 2. Organizaciona shema Granične policije BiH.....	48
Aneks 3. Organizaciona shema Službe za poslove sa strancima	49
Aneks 4. Organizaciona shema Državne agencije za istrage i zaštitu	50
Aneks 5. Organizaciona shema Ministarstva vanjskih poslova BiH	51
Aneks 6. Organizaciona shema Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.....	52
Aneks 7. Pregled podzakonskih akata donesenih na osnovu Zakona o strancima, Zakona o azilu i Zakona o graničnoj kontroli.....	53
Aneks 8. Pregled konvencija, protokola i pravne stečevine Evropske unije korištene u izradi Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina	58

Sažetak

U svrhu efikasnog upravljanja migracijama i azilom, a putem kreiranja politike zasnovane na evropskim i međunarodnim standardima, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u kontinuitetu od 2004. godine usvaja strateške dokumente u oblasti migracija i azila. Na osnovu tih strateških dokumenata uspostavlja se i razvija kako pravni, tako i institucionalni sistem u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini.

Oblast migracija i azila u Bosni i Hercegovini se, kroz sve strateške dokumente, razvija prema dva dugoročna strateška prioriteta. Prvi dugoročni prioritet Bosne i Hercegovine u oblasti migracija i azila odnosi se na razvoj kvalitetnog sistema migracija i azila koji je usklađen sa standardima Evropske unije i u sebi sadrži međunarodno izbjegličko pravo. Drugi dugoročni prioritet predviđa aktivno sudjelovanje Bosne i Hercegovine u definisanju regionalnih politika i razvoja migracionih i azilantskih sistema, u skladu sa standardima Evropske unije.

Izrada Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina, predviđena je i prethodnim strateškim dokumentom pod naslovom "Strategija u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2016-2020. godina", a aktuelno stanje u ovoj oblasti, kako na globalnom, tako i na regionalnom, kao i na nivou Bosne i Hercegovine, dalo je dodatni značaj ovom strateškom dokumentu.

Ovaj strateški dokument je rezultat zajedničkog, koordinisanog rada predstavnika nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini, a koje se bave pitanjima migracija i azila, tačnije: Ministarstva sigurnosti kao i upravnih organizacija u sastavu ovog ministarstva (Službe za poslove sa strancima, Granične policije Bosne i Hercegovine i Državne agencije za istrage i zaštitu), Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, kao i predstavnika štabova za pitanja migracija s nivoa entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

S obzirom na složenost problematike migracija i azila u Bosni i Hercegovini, u izradi ovog dokumenta učestvovali su i dali značajan doprinos i predstavnici drugih zainteresovanih domaćih i međunarodnih institucija i UN agencija, koje u svojoj nadležnosti, odnosno mandatu, imaju određene oblasti vezane za migracioni ili azilantski sistem (Ministarstvo civilnih poslova, Vlada Kantona Sarajevo, Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo, Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona, Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije Republike Srpske, Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini

i Ured specijalnog predstavnika Evropske unije u Bosni i Hercegovini, te međunarodna organizacija za migracije (IOM) i Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) u Bosni i Hercegovini.

Kako bi se osigurala potpuna inkluzija svih relevantnih aktera i transparentnost procesa planiranja, u definisanju strateških ciljeva, mjera i aktivnosti u oblasti migracija i azila, učestvovali su svi zainteresovani subjekti, koji su dali značajan doprinos u prikupljanju neophodnih informacija, detektovanju problema, kao i predlaganju načina njihovog rješavanja, određivanjem rokova realizacije, kao i potrebnih finansijskih sredstava.

Proces izrade ovog dokumenta podržala je Vlada Švicarske Konfederacije kroz projekat “Ekspertska podrška u izradi Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana 2021-2025.” koji je realizovao Ženevski centar za upravljanje sigurnosnim sektorom (DCAF). Također, izradu dokumenta podržali su Fond za azil, migracije i integracije i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Austrije kroz projekat “Smanjenje neregularnih migracija u EU putem jačanja kapaciteta struktura povezanih s migracijama na Zapadnom Balkanu“, koji je realizovala organizacija *Hilfswerk International* sa svojim partnerima.

Ovaj strateški dokument ima svoje uporište u nekim od najvažnijih načela i principa razvoja politike migracija i azila, a to su: princip zakonitosti, princip sigurnosti države i njenih građana, princip integracije, princip međunarodne saradnje i princip solidarnosti i dijeljenja odgovornosti.

Strategija u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2021-2025. godina je sveobuhvatan dokument koji se zasniva na svim relevantnim pokazateljima i faktorima u oblasti migracija, te na realnim, pouzdanim i objektivnim procjenama migracionih tokova i interesima Bosne i Hercegovine u ovom području. Među tim faktorima koji su uticali na konkretno definisanje postavljenih strateških ciljeva posebno su važni, s jedne strane oni koji se odnose na: analizu okruženja s posebnim akcentom na međunarodni i domaći strateški i pravni okvir, kao i migracione trendove što uključuje i migraciono-izbjegličku krizu u periodu od 2018. do 2020. godine, a s druge strane uspostavljeni sistem upravljanja migracijama i azilom u Bosni i Hercegovini, koji se posebno u institucionalnom segmentu pokazao veoma ranjivim i nedovoljno razvijenim za efikasno djelovanje u okolnostima migraciono-izbjegličke krize i pojave velikog broja stranaca koji nezakonito ulaze na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Poštujući dva navedena dugoročno postavljena strateška prioriteta, ovaj strateški dokument, kao i prethodni strateški dokumenti dugoročno imaju za cilj razvoj kvalitetnog sistema migracija i azila na nacionalnom nivou, kao i aktivno sudjelovanje u ovim oblastima na regionalnom nivou, a u srednjoročnom strateškom okviru definiše sedam strateških ciljeva. Srednjoročni strateški ciljevi definisani za period od 2021. do 2025. godine su:

- 1) unaprjeđenje sistema sveobuhvatnog upravljanja politikama migracija i azila,
- 2) povećanje efikasnosti kontrole državne granice,
- 3) efikasnije upravljanje nezakonitim migracijama na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- 4) unaprjeđenje sistema azila,
- 5) efikasnija borba protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima,
- 6) podrška zakonitim migracijama i integracija stranaca koji zakonito borave u Bosni i Hercegovini i
- 7) jačanje mehanizama koordinacije u upravljanju migracijama i azilom.

Realizacija sedam postavljenih ciljeva ovog strateškog dokumenta razrađena je u Akcionom planu za period 2021-2025. godina i definisana kroz realizaciju 27 mjera i 164 aktivnosti, s određenim nosiocima i rokovima realizacije, pokazateljima implementacije i izvorima finansiranja.

Za praćenje realizacije strategije u oblasti migracija i azila zaduženo je Koordinaciono tijelo za pitanja migracija i azila u Bosni i Hercegovini, koje kontinuirano vrši analizu stepena učinkovitosti realizacije predviđenih aktivnosti definisanih strategijom u oblasti migracija i azila i akcionim planom, uočava i prati probleme i rizike, te u skladu sa svojim ovlastima poduzima aktivnosti za njihovo prevladavanje. Izvještaj o radu Koordinacionog tijela za pitanja migracija i azila u Bosni i Hercegovini sadrži i izvještaj o implementaciji strategije u oblasti migracija i azila, kao i akcionog plana, te se dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine najkasnije u roku od 60 dana od isteka kalendarske godine za koju se podnosi izvještaj, a prema potrebi može se dostavljati i češće.

Popis skraćenica

AZRIZ BiH	Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine
AEPTM	Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova
ADS	Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
CRS	Humanitarna organizacija <i>Catholic Relief Services</i>
DCAF	Ženevski centar za upravljanje sigurnosnim sektorom
DEI	Direkcija za Evropske integracije
DKP	Diplomatsko-konzularno predstavništvo
DKPT	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
EASO	Evropski ured za podršku azilu
EC	Evropska komisija
EU	Evropska unija
EU <i>Acquis</i>	Pravna stečevina Evropske zajednice
EUROPOL	Agencija Evropske unije za saradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva
EZ	Evropska zajednica
EMMAUS	Međunarodni forum solidarnosti – EMMAUS
FMUP	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova
FMROI	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
FRONTEX	Agencija za Evropsku graničnu i obalnu stražu
GP BiH	Granična policija Bosne i Hercegovine
ICITAP	Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci Ministarstva pravde SAD-a
ICMPD	Međunarodni centar za razvoj politike migracija
INTERPOL	Međunarodna organizacija kriminalističke policije
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
ISM	Informacioni sistem o migracijama
IUG	Integrisano upravljanje granicom
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KT BiH	Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini
KMUP	Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova
MARRI	Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice
MLJPI	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine
MS	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

MS – SI	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine – Sektor za imigraciju
MS – SA	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine – Sektor za azil
MS - SIT	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine – Sektor za informatiku i telekomunikacione sisteme
MS – SMATFIN	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine – Sektor za pravne, kadrovske, opće i finansijsko-materijalne poslove
MUP RS	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine
MVTEO	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
MPR	Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine
MCP	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine
MFT	Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine
NVO	Nevladine organizacije
OSA BiH	Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine
OSCE	Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi
OS BiH	Oružane snage Bosne i Hercegovine
Policija BD BiH	Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine
PS BiH	Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
RSRLM	Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije Republike Srpske
SELEC	Centar za provođenje zakona u Jugoistočnoj Evropi
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
SPS	Služba za poslove sa strancima
Tužilaštvo BiH	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine
UINO	Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine
UN	Ujedinjene nacije
UNHCR	Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice
UNICEF	Međunarodni dječiji fond Ujedinjenih nacija
UZV	Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine
UZZB	Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja
VM BiH	Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

Uvod

Pitanje izgradnje dugoročnih i održivih politika u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini je prisutno još od 2004. godine kada je usvojen prvi strateški dokument u ovoj oblasti. Od tada, polazeći od činjenice da su razvijeni značajni mehanizmi u vidu pravnog okvira, uspostavljene nadležne institucije i dr., urađeno je mnogo u cilju izgradnje sveobuhvatnog i djelotvornog sistema koji će na efikasan i balansiran način primarno upravljati zakonitim migracijama, naročito onim migracionim tokovima koji osiguravaju ekonomski razvoj, ali i nezakonitim migracionim kretanjima koja bi zahvatila Bosnu i Hercegovinu. Iako su u prethodnom periodu bili postignuti značajni rezultati u pravcu ostvarenja ovih ciljeva, globalna i regionalna migraciona kretanja, te nagli skok ekonomskih nezakonitih migracija pogodili su Bosnu i Hercegovinu već 2017. godine, a doživjeli eskalaciju tokom 2018, 2019. i 2020. godine. Ova dešavanja su pokazala koliko je sistem i dalje nedovoljno razvijen da odgovori pojačanim mješovitim migracionim pritiscima, pogotovo onda kada oni uključuju masovne i vrlo dinamične tranzitne nezakonite migracije ekonomske prirode. Posljedice koje je migrantska kriza ostavila na Bosnu i Hercegovinu su višestruke i pogađaju domaće stanovništvo, kao i migrante¹ koji su prolazili preko teritorije Bosne i Hercegovine. Naročito su pažnju javnosti i zabrinutost građana izazvali incidenti s obilježjima nasilničkog ponašanja, tačnije prekršaji i krivična djela, uključujući ubistva, tjelesna povređivanja, masovne tuče i sukobljavanja, te oštećenja i krađe imovine, a koji su u određenoj mjeri narušavali sigurnosnu situaciju u pojedinim dijelovima države i lokalnim zajednicama. Među migrantima se ponekad nalaze pripadnici ugroženih i marginalizovanih grupa, naročito žena, djece, starijih osoba, kao i maloljetnika bez pratnje, koji su zahtijevali poseban tretman i brigu. Nadalje, kriza izazvana pandemijom COVID-19 direktno je uticala na funkcionalnost institucija koje se bave poslovima migracija i azila, a efekti koje je ova kriza izazvala će i dalje imati značajnog uticaja na sposobnost upravljanja migracionim kretanjima. Iako su u ranijem periodu postignuti značajni rezultati u oblasti izgradnje pojedinih elemenata sistema u oblasti migracija i azila, svi navedeni događaji s karakteristikama krize su doveli do izrazito negativne percepcije spram funkcionisanja nadležnih institucija u ovom području.

Ključni razlozi takvom stanju leže najprije u činjenici da, nažalost, u Bosni i Hercegovini nakon pojave pojačanog migracionog pritiska i krize koja se desila, nije postignut prijeko

1 U kontekstu ovog dokumenta, pod pojmom *migrant* podrazumijeva se stranac u pokretu s namjerom da se iz jedne države privremeno ili stalno nastani u drugoj državi.

potrebni politički konsenzus po pitanju ravnopravnog i solidarnog upravljanja nezakonitim migracijama među svim nivoima vlasti i na cijeloj teritoriji države. Jednostavno govoreći, nisu iskorišteni svi potencijali u smislu politika, resursa i općenito kapaciteta na svim nivoima vlasti, tako da je migrantska kriza najviše pogodila nekoliko kantona koji su se našli na putu kretanja nezakonitih migranata prema zemljama Evropske unije i u kojima su uspostavljeni privremeni prihvatni centri za smještaj migranata. Ovakva situacija se odrazila i na efikasnost zaštite državne granice Bosne i Hercegovine u vrijeme pojačanog nezakonitog migracionog pritiska, jer postojeći kapaciteti Granične policije Bosne i Hercegovine (GP BiH) jednostavno nisu mogli odgovoriti tim izazovima. S druge strane, formalno uspostavljeni mehanizmi za koordinaciju rada nadležnih institucija, uključujući one koji su bili predviđeni za krizne situacije nisu dali očekivane rezultate, tako da nedostatak operativne koordinacije predstavlja drugi gorući problem u funkcionisanju sistema migracija i azila. Kada se ovome pridruže hronični problemi povezani s nedostatkom adekvatnih kadrovskih, tehničkih i drugih potrebnih kapaciteta nadležnih institucija (naročito GP BiH i SPS) i nedovoljne budžetske podrške u pravcu nadogradnje i razvoja sistema u oblasti migracija i azila, onda se relativno lako mogu identifikovati ključni uzroci neadekvatnog odgovora na migrantsku krizu.

U tom smislu, izrada Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina predstavlja nastavak razvoja dugoročnih politika u ovoj oblasti i opredijeljenost Ministarstva sigurnosti da, zajedno s ostalim nadležnim institucijama i agencijama, kao i svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, uspostavi sveobuhvatni strateški okvir djelovanja u oblasti migracija i azila u navedenom vremenskom periodu. Također, potreba donošenja nove strategije i akcionog plana za migracije i azil prepoznata je i u Izveštaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu².

Ovaj strateški dokument je koncipiran tako da pruži konkretne i mjerljive rezultate u domenu efikasnog upravljanja migracijama i azilom, bez obzira na to da li se radi o zakonitim ili nezakonitim migracijama. On treba dovesti do konkretnih promjena kada je riječ o konceptu upravljanja migracijama, najprije putem izgradnje adekvatnih kapaciteta za pružanje blagovremenog i djelotvornog odgovora na sve aktuelne migracione trendove i izazove pred kojima se Bosna i Hercegovina bude našla. Područja u kojima će se intervenirati putem mjera i aktivnosti sadržanih u ovom dokumentu se jednako tiču daljnje izgradnje sistema sveobuhvatnog upravljanja migracijama i azilom, povećanja efikasnosti kontrole državne granice, efikasnijeg upravljanja nezakonitim migracijama na teritoriju Bosne i Hercegovine, uključujući i izgradnju mehanizama vraćanja, te podrške lokalnim zajednicama pogođenim teretom nezakonitih migracija, unaprjeđenja sistema azila, borbe protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima, podrške zakonitim imigracijama i integracije stranaca koji zakonito borave u Bosni i Hercegovini, te naročito jačanja mehanizama koordinacije u upravljanju migracijama i azilom.

Očekivati je da će se kombinacijom mjera i aktivnosti različitog karaktera, koje trebaju polučiti određene rezultate na više različitih nivoa vlasti, dovesti do očekivanog ishoda koji se ogleda u efikasnom funkcionisanju sistema za upravljanje migracijama i azilom, a koji je otporan na sve vanredne događaje bez obzira na to da li se radi o povećanju obima zakonitih migracija, ili o masovnom pritisku nezakonitih migracija. Put dolaska do ovog

2 SWD (2020) 350 final, Brisel, 6. 10. 2020.

cilja je dugotrajan i opterećen nizom prepreka koje se jedino mogu savladati zajedničkim, usklađenim i efikasnim radom svih nadležnih institucija i nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, a koje mogu dati svoj doprinos u implementaciji ove Strategije i Akcionog plana. Samo kooperativni model rada i pristup zasnovan na dijeljenju odgovornosti i radu u zajedničkom interesu svih uključenih aktera u ovom području može dovesti do željenog rezultata.

Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

1. Principi u izradi Strategije

Polazeći od činjenice kako izgradnja sistema u oblasti upravljanja migracijama i azilom u Bosni i Hercegovini predstavlja dugotrajni razvojni proces, u okviru kojeg se kontinuirano nadograđuju postojeći pravni, institucionalni i drugi potrebni kapaciteti, te uspostavljaju nove strukture kao dijelovi tog sistema, evidentno je da postoje jako dobre pretpostavke da se u narednom strateškom periodu dodatno ojačaju svi potrebni mehanizmi u oblastima kojima se bavi ovaj strateški dokument. Potrebno je posvetiti posebnu pažnju izgradnji stabilnih i održivih mehanizama koordinacije i međuinstitucionalne saradnje nadležnih institucija na svim nivoima vlasti, pogotovo u okolnostima pojačanih i neuobičajenih migracionih kretanja i kriza koje mogu nastati kao rezultat širih regionalnih i panevropskih trendova migracija ljudi.

Nema nikakve dileme vezano za to da Bosna i Hercegovina treba i dalje razvijati vlastitu politiku migracija i azila u skladu s geostrateškim položajem države, okolnostima i trendovima koji direktno utiču na obim, strukturu i karakteristike zakonitih i nezakonitih migracija, te procesima integracije u članstvo Evropske unije. Dok se taj ultimativni cilj ne ostvari, ključni pravac politike u oblasti migracija i azila ostaje održavanje efikasne kontrole nad ulaskom, boravkom i kretanjem stranaca na teritoriji Bosne i Hercegovine, uz osiguranje svih zagarantovanih ljudskih prava i sloboda osobama koje su pod pravnom jurisdikcijom Bosne i Hercegovine, te osiguranje adekvatnih mehanizama za integraciju stranaca koji zakonito borave u Bosni i Hercegovini u socijalni, ekonomski i svaki drugi ambijent Bosne i Hercegovine. Tu se posebno ističu obaveze koje Bosna i Hercegovina ima u području izbjegličkog prava i azila, tako da je sve standarde u ovoj oblasti potrebno integrisati u domaće zakonodavstvo i praksu. Dešavanja u proteklom periodu s masovnim nezakonitim migracijama pokazuju kako se radi o osjetljivim pitanjima osiguranja blagovremene i efikasne međunarodne zaštite tražiocima azila, ali i smanjenja mogućnosti zloupotreba sistema azila koje se vrlo često dešavaju u praksi.

Ovaj strateški dokument ima svoje uporište u nekim od najvažnijih načela i principa razvoja politike migracija i azila, i radi se o sljedećem:

- A. Princip zakonitosti - podrazumijeva da država ima obavezu uspostavljanja niza uzajamno povezanih mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migracijama na taj način što će se povećati dobrobiti, kako za migrante tako i za državu, uz istovremeno smanjenje nezakonitih migracija i trgovine ljudima;

- B. Princip sigurnosti države i njenih građana - predviđa osiguranje zaštite i mogućnost brzog djelovanja službi nadležnih za sigurnost u slučajevima nezakonitih migracija ili većih migracionih kretanja;
- C. Princip integracije - prema kojem kroz podizanje svijesti javnosti i aktivniju ulogu vladinog i nevladinog sektora treba osigurati okruženje koje će doprinijeti integraciji stranaca, sa zakonitim boravkom, u bosanskohercegovačko društvo;
- D. Princip međunarodne saradnje - u skladu s kojim treba osigurati dijalog i saradnju sa zemljama porijekla kao i s trećim državama, kako bi se vanjska politika Bosne i Hercegovine, u dijelu koji se odnosi na migracije, uskladila i povezala s ciljevima migracione politike;
- E. Princip solidarnosti i dijeljenja odgovornosti - posebno dolazi do izražaja u okolnostima kada se država nalazi na udaru masovnih i neočekivanih migracionih priliva nezakonitih migracija. Postoji potreba da se, u skladu s nadležnostima, u proces upravljanja migrantskom krizom uključe svi raspoloživi kapaciteti u državi i da se zajednički rješavaju problemi izazvani ovom pojavom uz solidarni pristup i podršku svih nivoa javne vlasti.

2. Analiza okruženja

Sagledavanje geostrateškog položaja Bosne i Hercegovine je od primarnog značaja za procjenu rizika od nezakonitih migracija koje se odvijaju na njenoj teritoriji ili preko nje. S druge strane, objektivni pokazatelji o površini teritorije Bosne i Hercegovine, broju populacije, dužini i fizičkim karakteristikama državne granice, broju i strukturi graničnih prelaza, mogu pomoći prilikom procjene obima kontrole migracionih kretanja, posebno u smislu planiranja resursa potrebnih za te namjene.

U tom smislu, treba reći kako Bosna i Hercegovina ima površinu od 51.209 kvadratnih kilometara i geografski je smještena u zapadnom dijelu jugoistočne Evrope, na raskrsnici puteva između istoka i zapada. Bosna i Hercegovina graniči s tri susjedne države: Crnom Gorom, Republikom Hrvatskom (u daljnjem tekstu: Hrvatska) i Republikom Srbijom (u daljnjem tekstu: Srbija). Poznato je kako je Hrvatska 1. 7. 2013. godine pristupila u članstvo Evropske unije, što predstavlja veoma važan geopolitički aspekt za Bosnu i Hercegovinu. Ovim događajem Bosna i Hercegovina je dobila granicu s Evropskom unijom, a samim tim i veću odgovornost u pogledu kontrole zakonitih i nezakonitih migracija. Ovaj rizik je postao očigledan već od 2017. godine, kada se uslijed određenih promjena koje su se desile u trendovima nezakonitih migracija u regionu (naročito nakon zatvaranja granica između Srbije i Mađarske, Srbije i Hrvatske, zatim Hrvatske i Slovenije i dr.) Bosna i Hercegovina ipak našla na trasi kretanja nezakonitih migranata prema Zapadnoj Evropi. Zapadno-Balkanska ruta je i dalje veoma aktivna i na njoj se kreće veliki broj nezakonitih migranata koji jednostavno traže sve moguće načine da, ilegalno prelazeći državne granice, dođu do svojih krajnjih destinacija. I dalje se dešava da se migranti, među kojima dominiraju ekonomski migranti, na osnovu namjere za podnošenje zahtjeva za azil, kreću unutar države i onda nastavljaju putovanje prema svom odredištu.

I pored poduzimanja svih raspoloživih mjera i aktivnosti, humanitarna i sigurnosna situacija se nakon 2018. godine značajno pogoršala i eskalirala, jer je jedan ogroman talas nezakonitih migranata (koji se procjenjuje na više od 70.000 ljudi) pogodio Bosnu i Hercegovinu. Država se našla pod velikim pritiskom migranata i ubrzo su uočeni svi nedostaci sistema u smislu nepostojanja političkog konsenzusa, koordinacije u operativnom postupanju i dijeljenju odgovornosti za problem migrantske krize.

Strateški prioriteti koji se u ovom trenutku sami nameću se najprije tiču jačanja svih potrebnih kapaciteta kako bi se smanjio priliv nezakonitih migranata u Bosnu i Hercegovinu,

osigurale jasne i održive procedure prihvata, smještaja i klasifikacije nezakonitih migranata shodno procjeni njihovog statusa i prava koja uživaju (azil, povratak/readmisija), te smanjila atraktivnost države za dolazak i tranzit nezakonitih migranata. S tim u vezi, i u narednom periodu potrebno je poduzeti sve neophodne mjere s ciljem efikasnijeg sprječavanja nezakonitih migracija na izvorištu, efikasnijoj kontroli državne granice sa Srbijom i Crnom Gorom, s ciljem sprječavanja ulaska nezakonitih migranata, odnosno s Hrvatskom, prilikom njihovog izlaska iz Bosne i Hercegovine. Nakon svih iskustava s nezakonitim migracijama, više je nego evidentno da će sve institucije u Bosni i Hercegovini morati posebnu pažnju posvetiti problemu nezakonitih migracija i shodno tome prilagođavati i jačati svoje kapacitete, organizaciju rada i procedure postupanja. Posebno je važno raditi na jačanju SPS, GP BiH, kao i MS – SA i MS – SI i drugih institucija na svim nivoima vlasti, koje dolaze, u skladu sa svojim nadležnostima, u dodir s problemom nezakonitih migracija. Međuinstitucionalna saradnja na svim nivoima vlasti, partnerstvo na regionalnom i međunarodnom nivou, također, ostaju u vrhu prioriteta kada je riječ o strateškom planiranju u oblasti migracija i azila.

Svaki odgovor na eventualnu buduću migrantsku krizu nužno iziskuje odgovarajući stepen planiranja provođenja hitnih mjera, revidiranje postojećih, odnosno, po potrebi donošenje i provođenje potrebnih planova i aktivnosti kao odgovor na specifične situacije izazvane prilivom nezakonitih migranata, a što bi obuhvatilo djelovanja svih uključenih subjekata i jasne operativne procedure rada kojih se pridržavaju svi akteri koji učestvuju u smanjenju posljedica krize i upravljanju kriznim događajima. To će nužno uključivati mjere humanitarnog, ali i sigurnosnog karaktera, bazirane na dosadašnjim iskustvima i naučenim lekcijama iz prošlosti.

Što se tiče demografskih podataka o broju stanovništva u Bosni i Hercegovini, posljednji popis iz 2013. godine je pokazao da država ima ukupno 3.531.159 stanovnika. Dužina državne granice Bosne i Hercegovine je oko 1.605 km.³ Najdužu granicu Bosna i Hercegovina ima s Hrvatskom na sjeveru, jugu i sjeverozapadu, koja iznosi 989 km, na istoku i sjeveroistoku ima 332 km granice sa Srbijom, a na istoku i jugoistoku ima 275 km dugu granicu s Crnom Gorom. Državna granica Bosne i Hercegovine nije sa svim susjednim državama međunarodno-pravno utvrđena i obilježena na bilateralnoj osnovi. Ugovor o državnoj granici između Bosne i Hercegovine i Crne Gore je potpisan u avgustu 2015. godine, a isti je ratifikovan od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine 2016. godine⁴, dok državna granica s Hrvatskom i Srbijom nije međunarodno-pravno utvrđena i obilježena.

Poslove graničnih provjera GP BiH izvršava na 83 granična prelaza: na 55 međunarodnih graničnih prelaza (40 cestovnih, 8 željezničkih, 3 riječne luke i 4 zračne luke), na 28 graničnih prelaza za prekogranični saobraćaj, ali i 50 prelaznih mjesta između BiH i RH (definisana Sporazumom između BiH i Hrvatske o graničnom saobraćaju). Od navedenog broja graničnih prelaza sedam se odnosi na međunarodne granične prelaze u unutrašnjosti Bosne i Hercegovine i to četiri na aerodrome (Sarajevo, Banjaluka, Mostar i Tuzla) i tri riječne luke (Brod, Šamac i Brčko). Neadekvatno stanje infrastrukture (oprema i objekti) u pogledu ispunjavanja minimalnih standarda izgrađenosti i opremanja graničnih prelaza, utiču na

3 Strategija integrisanog upravljanja granicom u BiH za period 2019-2023. godina.

4 Odluka o ratifikaciji ugovora o državnoj granici između Bosne i Hercegovine i Crne Gore ("Službeni glasnik BiH", broj 1/16).

otežano izvršavanje poslova graničnih provjera (nepostojanje odgovarajućih saobraćajnica i saobraćajne signalizacije, kontrolnih kabina, prostorija za zadržavanje, prostorija za detaljne granične provjere, video nadzora, itd.).

Samo 21 ili 25,30% graničnih prelaza ispunjava standarde u pogledu infrastrukture potrebne za kvalitetno i efikasno vršenje graničnih provjera, dok ostali granični prelazi nisu izgrađeni ni opremljeni u skladu s propisanim standardima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli (“Službeni glasnik BiH” broj 47/14) poslove izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije, upravljanja i održavanja objekata i infrastrukture na graničnim prelazima dati su u nadležnost Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

Poslove nadzora državne granice GP BiH obavlja u graničnom pojasu, koji obuhvata područje od 10 kilometara od granične linije u dubini teritorije Bosne i Hercegovine. Nadzor “zelene granice” je otežan uslijed prirodno-geografskih karakteristika Bosne i Hercegovine. Na nekim njenim dijelovima postoje prirodne prepreke kao što su planinski masivi, velike rijeke, kanjoni i slično. Također, poslove nadzora državne granice usložnjava i postojanje velikog broja putnih komunikacija koje presijecaju državnu granicu (magistralne, regionalne, lokalne ceste, kao i željeznice), izgrađenih u periodu kada se na tom prostoru nije protezala državna granica, što je dodatno čini tranzitnom zemljom za migrante na putu prema zemljama Zapadne Evrope i interesantnom organizovanim kriminalnim grupama koje se bave prekograničnim kriminalom.

Jedan od važnih koraka u procesu strateškog planiranja u oblasti migracija i azila je svakako analiza relevantnih informacija proisteklih iz izvještaja, pregleda i preporuka brojnih međunarodnih tijela i subjekata s kojima Bosna i Hercegovina ima strateško partnerstvo. Tu se posebno izdvajaju izvještaji o napretku Bosne i Hercegovine prema članstvu u Evropskoj uniji, mišljenje Evropske komisije povodom zahtjeva za članstvo skupa s Analitičkim izvještajem s određenim prioritetnim mjerama koje je potrebno poduzeti i koje obuhvataju i pitanja upravljanja migracijama i azilom. To se naročito odnosi na osiguranje efikasne koordinacije upravljanja granicama i kapacitetima za upravljanje migracijama na svim nivoima, u skladu s pripadajućim nadležnostima i osiguranje funkcionisanja sistema azila. Svakako treba naglasiti i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda migranata koja je zagarantovana svim ranjivim grupama shodno međunarodnim ugovorima koji su obavezujući za našu državu. Svi navedeni izvori su sistematski analizirani i objedinjeni u jednu preglednu (SWOT) tabelu analize okruženja koja je prikazana u nastavku, a dominantno se odnosi na pojavu migrantske krize koja je najviše opteretila sistem upravljanja migracijama i azilom.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Jasne ustavne nadležnosti za kreiranje i implementaciju politike u oblasti migracija i azila • Kontinuitet u strateškom planiranju • Razvijen pravni okvir usklađen s Evropskom unijom i međunarodnim standardima • Uspostavljen institucionalni okvir za implementaciju politika i zakonodavstva • Razvijena međunarodna i regionalna saradnja • Iskustva u provođenju sporazuma o readmisiji 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje političkog konsenzusa u domenu upravljanja nezakonitim migracijama • Nedostatak efikasne koordinacije, naročito na operativnom nivou postupanja • Izražen nedostatak kadrovskih kapaciteta u nadležnim institucijama (MS, GP BiH, SPS i dr.) • Nejednako raspoređen teret migrantske krize na teritoriji Bosne i Hercegovine • Nepostojanje sporazuma o readmisiji s pojedinim zemljama porijekla nezakonitih migracija • Rasprostranjena pojava krijumčarenja migranata • Nedovoljni kapaciteti za smještaj nezakonitih migranata i ranjivih kategorija tražilaca azila i slabo upravljanje smještajnim kapacitetima • Nefunkcionalni mehanizmi povratka nezakonitih migranata • Slaba međuinstitucionalna saradnja u domenu azila, uključujući nedostatak infrastrukture i kapaciteta za efikasan pristup azilu • Nepotpuna tehnička rješenja u domenu baza podataka, razmjene podataka, korištenja biometrije • Nedovoljna granična infrastruktura, uključujući granične prelaze, smještaj osoblja i radne prostorije, tehničku opremu i zajedničke lokacije • Nedovoljna upotreba analiza rizika, analiza prijetnji i drugih instrumenata za upravljanje migracionim tokovima • Izraženi rizici od organizovanog kriminala i korupcije u vezi s migracijama • Nedovoljno razvijena međunarodna operativna saradnja
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Izražena podrška Evropske unije i međunarodnih partnera u daljnjoj izgradnji sistema migracija i azila • Integracijski procesi u okviru pristupa u članstvo Evropske unije i značaj pitanja migracija i azila • Raspoloživost fondova za finansiranje strateških aktivnosti • Jačanje regionalne saradnje u domenu zajedničkog upravljanja nezakonitim migracijama 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana prisutnost nezakonitih migracija masovnih razmjera na prostoru Zapadnog Balkana • Nepostizanje trajnog rješenja na relaciji Evropska unija - zemlje porijekla i tranzita nezakonitih migracija • Nepostojanje političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini • Nedostatak potrebnih budžetskih sredstava za daljnju izgradnju sistema i jačanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta

2.1. Strateški okvir

Uzimajući u obzir kompleksnost pojave migracija, naročito u kontekstu trendova koji se bilježe u domenu nezakonitih migracija preko teritorije Bosne i Hercegovine, nemoguće je strateški planirati djelovanje svih relevantnih institucija bez sagledavanja opredjeljenja u drugim strateškim oblastima koje imaju značaj za upravljanje migracijama i azilom. U tom smislu, analizirani su strateški dokumenti u oblastima vanjske politike Bosne i Hercegovine, kao planovi u pojedinim oblastima koje imaju dodirne tačke s migracijama i azilom. Cilj je osigurati vertikalnu i horizontalnu usklađenost Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina s relevantnim strateškim okvirom, koji na direktan ili indirektan način determinira razvoj politika Bosne i Hercegovine u domenu upravljanja migracijama i azilom.

To se posebno odnosi na ključne razvojne dokumente dugoročnog karaktera, unutar kojih pitanja migracija imaju posebnu važnost, naročito u domenu planiranog ekonomskog i općedruštvenog samoodrživog razvoja.

2.1.1. Međunarodni strateški okvir

Bosna i Hercegovina je 2015. godine pristupila **UN Agendi za održivi razvoj 2030.** koja sadrži 17 ciljeva i 169 podciljeva održivog razvoja. Ciljevima se nastoji upravljati globalnim izazovima koji opterećuju cjelokupno čovječanstvo, poput siromaštva, nejednakosti, klimatskih promjena, uništenja okoliša, prosperiteta, mira i pravde.

Ciljevi održivog razvoja i Agenda 2030. imaju izuzetan značaj za daljnje razvijanje strateškog okvira u oblasti migracija i azila. Naročito je važno istaći da je ovaj univerzalno prihvaćeni strateški okvir značajan i u kontekstu integracija Bosne i Hercegovine u članstvo Evropske unije koja, također, potpuno podržava njihovu implementaciju od strane država članica i potencijalnih kandidata za članstvo. Razvoj politika u domenu upravljanja migracijama i azilom u svakom slučaju može doprinijeti provedbi Agende 2030. i Ciljeva održivog razvoja. To je naročito vidljivo u okviru razvojnog pravca 07. (Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom) u okviru čega je naglašeno da vladavina prava, sigurnost i osnovna prava mogu biti ključni akcelerator poboljšanja uprave i upravljanja javnim sektorom u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, predviđeno je daljnje unaprjeđenje politika za zakonite i nezakonite migracije, azil, pravosudnu saradnju u građanskim i krivičnim predmetima, te borbu protiv zloupotrebe droga.

Od ranije je poznato da je Evropska unija kroz instrumente migracione politike (npr. vizna liberalizacija iz 2010. godine skupa s mehanizmom monitoringa post-vizne liberalizacije) iskazala jasnu evropsku perspektivu Bosne i Hercegovine.

Gledajući kroz **Strategiju za Zapadni Balkan** jasno je da Evropska unija ističe činjenicu da je migrantska kriza pokazala svu međupovezanost i međuovisnost regiona s Evropskom Unijom, uslijed čega je potrebno unaprijediti stratešku i operativnu saradnju u oblastima upravljanja migracijama i granicom. U tom smislu Evropska unija je kao strateške prioritete u ovoj oblasti identifikovala sljedeća područja djelovanja: osiguranje pristupa međunarodnoj zaštiti, razmjena relevantnih informacija (poput analiza rizika), jačanje granične kontrole,

osiguranje efikasne provedbe politike readmisije i povratka, te borba protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migranata. U širem smislu, u ključne prioritete se svrstavaju i jačanje međunarodne i regionalne saradnje (uključujući i saradnju s EU agencijama i odgovarajućim službenicima za vezu u regiji), te daljnja konsolidacija kapaciteta za upravljanje granicama i migracijama.

Također, jačanje saradnje Evropske unije i regiona Zapadnog Balkana je jedan od glavnih prioriteta Evropske unije. **Deklaracija lidera EU iz Sofije i Agenda prioriteta iz Sofije, kao i Zagrebačka Deklaracija** u fokus stavljaju saradnju države s FRONTEX-om, EASO i Europolom u suočavanju s migracionim izazovima, što uključuje i suzbijanje krijumčarenja migranata, te naglašavaju potrebu jačanja saradnje u ključnim područjima - sigurnosti, vladavine prava i migracija.

Nadalje, u **mišljenju Evropske komisije povodom zahtjeva Bosne i Hercegovine za prijem u članstvo** se jasno ističe nužnost osiguranja funkcionisanja sistema upravljanja granicama, migracijama i azilom. U okviru iskazanih strateških prioriteta, u domenu demokratije i funkcionisanja institucija, Evropska unija jasno očekuje od Bosne i Hercegovine da prioritetno riješi pitanje efikasne koordinacije upravljanja granicama i kapacitetima za upravljanje migracijama na svim nivoima vlasti, i osiguranje funkcionisanja sistema azila. Isto tako, ovim mišljenjem, od Bosne i Hercegovine se u domenu osiguranja ljudskih prava, zahtijeva da unaprijedi zaštitu i inkluziju migranata i tražilaca azila kao jednih od ranjivih društvenih grupa.

Iz svega navedenog jasno je da međunarodni strateški okvir, naročito dva njegova ključna uporišta, sadržana u UN Agendi 2030 i Strategiji Evropske unije za Zapadni Balkan, stvaraju obavezu da Bosna i Hercegovina i dalje razvija i unaprjeđuje svoje politike u domenu upravljanja migracijama i azilom, da ih vertikalno usklađuje s navedenim dokumentima, te osigura horizontalnu povezanost strateških dokumenata (naročito u oblastima integrisanog upravljanja granicom, borbom protiv organizovanog kriminala, terorizma, trgovine ljudima i dr.) u cilju upravljanja nezakonitim i zakonitim migracijama, te povezivanja ovih strateških oblasti s politikama razvoja u kojima migracije mogu imati snažan potencijal i stvarati dodatne vrijednosti.

Globalni sporazum o sigurnim, uređenim i regularnim migracijama⁵ usvojen je od strane većine država članica Ujedinjenih nacija na međuvladinoj konferenciji u Marakešu u Maroku 10. 12. 2018. godine. To je međuvladin sporazum pripremljen pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda, koji holistički (sveobuhvatno) pokriva sve dimenzije međunarodnih migracija. Neobavezujući je dokument koji poštuje suvereno pravo država da određuje ko ulazi i boravi na njihovom teritoriju i pokazuje predanost međunarodnoj saradnji u oblasti migracija. Ovaj sporazum predstavlja značajnu priliku za poboljšanje upravljanja migracijama, rješavanje izazova povezanih s današnjim migracijama i jačanje doprinosa migranata i migracija održivom razvoju. Globalni sporazum uvodno postavlja osnovna načela upravljanja regularnim migracijama, među kojima su najvažnija nacionalni državni suverenitet, međunarodnopravno neobavezujući karakter dokumenta, poštovanje temeljnih ljudskih prava, vladavina prava, te međunarodna saradnja. Nakon toga, predstavljena

5 <https://www.iom.int/global-compact-migration> (pristupljeno 31. 5. 2021.)

su 23 cilja⁶ i predložen je katalog mjera koje doprinose sigurnim, uređenim i regularnim migracijama, od kojih se izdvajaju:

- važnost prikupljanja tačnih podataka o migrantima;
- djelovanje na izvoru protiv svih faktora koji podstiču ljude na napuštanje njihovih domovina;
- saradnja na području zaštite i upravljanja granicama;
- definisanje regularnih puteva migracija i njihova dostupnost, te osiguranje da migranti posjeduju valjane identifikacijske isprave;
- pružanje medicinske pomoći i spašavanje iz situacija koje ugrožavaju zdravlje i život;
- borba protiv nezakonitih migracija, organizovanog kriminala, krijumčarenja i trgovine ljudima, ropstva i sl.;
- izbjegavanje rasizma, ksenofobije i drugih oblika diskriminacije;
- olakšavanje povratka migranta u domovinu, te
- jačanje međunarodne saradnje i globalnog partnerstva za sigurne, uređene i regularne migracije.

Generalna skupština Ujedinjenih naroda potvrdila je 17. 12. 2018. **Globalni sporazum o izbjeglicama**⁷, nakon dvogodišnjih opsežnih konsultacija koje je UNHCR vodio s državama članicama, međunarodnim organizacijama, izbjeglicama, civilnim društvom, privatnim sektorom i stručnjacima. Globalni sporazum o izbjeglicama okvir je za predvidljiviju i pravedniju podjelu odgovornosti, prepoznajući da se održivo rješenje za izbjegličke situacije ne može postići bez međunarodne saradnje. Također, predstavlja jedinstvenu priliku za preobrazbu načina na koji svijet reaguje na izbjegličke situacije, što koristi i izbjeglicama i zajednicama koje ih ugošćuju.

Postoje četiri ključna cilja u okviru Globalnog sporazuma:

- Ublažiti pritiske na zemlje domaćine;
- Poboljšati samostalnost izbjeglica;
- Proširiti pristup rješenjima iz trećih zemalja i
- Podržati uslove u zemljama porijekla za siguran i dostojanstven povratak.

Na prvom Globalnom forumu o izbjeglicama održanom u Ženevi u decembru 2019. godine, Bosna i Hercegovina se opredijelila za jačanje efikasnosti sistema azila i jačanje integracije, kao trajnog rješenja za izbjeglice, osobe kojima je odobrena supsidijarna zaštita i korisnika regionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Na kraju, očekivanja međunarodne zajednice od Bosne u Hercegovine u ovom području se najbolje vide kroz ranije navedene strateške prioritete osiguranja funkcionisanja sistema upravljanja migracijama i azilom, što se može postići poboljšanjem koordinacije nadležnih

6 <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/globalni-kompakt-o-sigurnim-uredenim-i-regularnim-migracijama/> (pristupljeno 31. 5. 2021.)

7 <https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html> (pristupljeno 31. 5. 2021.)

institucija, dijeljenjem odgovornosti i korištenjem svih raspoloživih resursa, te adekvatnom zaštitom ljudskih prava migranata i tražilaca azila. Radi se o strateškim problemima kojima se bavi Strategija u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2021-2025. godina putem jasno definisanih ciljeva, mjera i aktivnosti na njihovoj implementaciji.

2.1.2. Domaći strateški dokumenti

Strategija vanjske politike Bosne i Hercegovine (2018-2023.) koju je usvojilo Predsjedništvo BiH, predstavlja širi okvir i smjernice za djelovanje relevantnih institucija Bosne i Hercegovine u vanjskopolićkom domenu. Ovaj politićki dokument među izazovima koje vanjska politika Bosne i Hercegovine treba uzeti u obzir navodi i izbjeglićku krizu. Nesporno je da su intenzivna migraciona kretanja od 2017. godine pa do danas znatno uticala na pitanja efikasnog upravljanja migracijama i azilom, te pokazala sve slabosti sistema naroćito u domenu koordinacije nadlećnih institucija, nedostatka kapaciteta i nedovoljne regionalne saradnje u cilju zajednićkog rješavanja problema nezakonitih migracija s kojima se susreo region Zapadnog Balkana. Nadalje, zajednićko djelovanje na planu migracionih kretanja zahtijeva jaćanje regionalne i evropske sigurnosne saradnje što je, takoćer, planirano kao jedna od mjera regionalne saradnje u ovom dokumentu.

Vijeće ministara BiH usvojilo je **Strategiju integrisanog upravljanja granicom u BiH i Akcioni plan za period 2019–2023. godina**, koji su u najvećoj mogućoj mjeri usklaćeni s novim EU konceptom integrisanog upravljanja granicom iz 2016. godine. Ključni elementi koncepta IUG (granićna kontrola, suzbijanje prekogranićnog kriminala, mećunarodna zaštita i postupanje prema ranjivim kategorijama, analiza rizika, mećuagencijska i mećunarodna saradnja, povratak, kontrola kvalitete i obuka, istraćivanje i razvoj) obuhvaćeni su Strategijom i u skladu su sa zahtjevima Evropske unije. Evropsko integrisano upravljanje granicom i dalje zadrćava model saradnje i provedbe na tzv. ćetiri stuba. Prioritet će biti usklaćivanje zakonodavstva u oblasti bezbjednosti granica s pravnom stećevinom Evropske unije, kako bi se pripremili za preuzimanje odgovornosti za obezbjećenje vanjskih granica Evropske unije i usklaćivanje sa zahtjevima Schengena.

Strategija suprostavlanja trgovini ljudima u BiH 2020-2023. sastoji se iz sljedećih stratećkih ciljeva: podrćka, prevencija, krivićno gonjenje za krivićna djela trgovine ljudima, zaštita ųrtava trgovine ljudima, partnerstvo. Mjere iz Strategije su razraćene u akcionom planu s jasno definisanim rokovima za realizaciju istih i naroćito su vaćne u smislu adekvatnog reagovanja na mećunarodnu trgovinu ljudima, ukljućujući slućajeve s elementima organizovanog kriminala, zaštitu stranaca ųrtava trgovine ljudima i općenito borbu protiv trgovine ljudima u tzv. “mješovitim migracionim tokovima”.

Strategija za prihvata i integraciju drćavljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu Sporazuma o readmisiji i Akcioni plan za period 2019-2022. predstavlja nastavak ispunjavanja obaveza Bosne i Hercegovine iz Mape puta za liberalizaciju viznog rećizma, u smislu usvajanja djelotvornih politika kojima će se uspostaviti funkcionalan sistem prihvata i integracije drćavljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji u drućstvo na efikasan, odrćiv i dugoroćan naćin, uz puno uvaćavanje njihovih prava. Na taj naćin bi se doprinijelo smanjenju broja sekundarnih migracija drćavljana Bosne i Hercegovine.

Pored navedenih strateških dokumenata, strateški okvir čine i ostali dokumenti koje je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

2.1.3. Međunarodni pravni propisi

U ovom trenutku postoji niz međunarodnih ugovora čija ugovorna strana je Bosna i Hercegovina, a koji imaju direktni ili indirektni uticaj na sadržaj i kompoziciju Strategije u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2021-2025. godina. Odredbe tih ugovora su važne kako u pogledu izvršavanja ranije preuzetih obaveza Bosne i Hercegovine, tako i u pogledu nastavka integracionih procesa prema članstvu u Evropsku uniju. Na taj način, moguće je reći kako je u kontekstu ranijih naznaka uređenje migracija i azila isključivo pitanje državnog suvereniteta Bosne i Hercegovine, posebno sa stanovišta propisivanja uslova ulaska i boravka stranaca na državnoj teritoriji i dodjele nekog od vidova međunarodne zaštite. Efekti demografskih promjena i socijalne transformacije imaju globalni karakter, te se reflektuju i na Bosnu i Hercegovinu. Aktuelni razvoj u području globalizacije, izrazitih migracionih kretanja, integracije i univerzalizacije ljudskih prava je u značajnoj mjeri uslovio regionalni i globalni pristup u ovoj oblasti. Treba uzeti u obzir činjenicu da Bosna i Hercegovina ima jasno definisanu vanjsku politiku, koja je identifikovala prioritete, među kojima pristupanje Evropskoj uniji ima izuzetan značaj. To je, između ostalog, važno i za utvrđivanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine kao faktora koji utiče na projekciju mjera i aktivnosti u području kontrole migracija i azila u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, važno je identifikovati najvažnije izvore međunarodnog karaktera čiji sadržaji se moraju uzeti u obzir prilikom izrade predmetne Strategije. Oni su, svakako, brojni i teško je sačiniti njihovu preciznu podjelu. Uzme li se u obzir vrijeme pristupanja tim ugovorima, može se reći kako su neki od njih zaključeni u ranijem periodu, prije međunarodnog priznavanja Bosne i Hercegovine kao suverene države, i kao takvi su temelj Ugovora o pitanjima sukcesije između država članica bivše SFRJ i preuzeti su u pravni poredak Bosne i Hercegovine. Također, pored Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama koja je sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine, međunarodni dokumenti sadržani su i u Aneksu I Ustava Bosne i Hercegovine. Tipičan primjer takvih ugovora su Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokol o statusu izbjeglica iz 1967.⁸ S druge strane, Bosna i Hercegovina je većinu međunarodnih ugovora značajnih za kreiranje Strategije u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2021-2025. godina zaključila u posljednjih nekoliko godina. Uzme li se u obzir njihov karakter, može se reći kako se radi o multilateralnim i bilateralnim ugovorima koji uređuju veći ili manji broj pitanja u domenu saradnje u oblasti migracija i drugih srodnih pojava. Gledano sa stanovišta područja primjene oni su univerzalnog, regionalnog ili lokalnog karaktera. Od regionalnih izvora posebno mjesto i značaj za Bosnu i Hercegovinu imaju oni koji se odnose na pristupanje Bosne i Hercegovine u članstvo Evropske unije. Tipičan primjer takvog ugovora je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).⁹ U odnosu na pozadinu tog ugovora vrijedi spomenuti kako su pregovori o ovom pitanju otvoreni u novembru 2005. godine, dok su tehnički pregovori okončani godinu kasnije, tačnije u decembru 2006. godine. Ovaj Sporazum stupio je na snagu 1. 6. 2015. godine. Članom 70. ovog Sporazuma

8 Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. godine i njen Protokol iz 1967. godine, od 3. do 34. člana propisuje niz prava koje izbjeglice trebaju uživati na teritorijama država potpisnica Konvencije i Protokola, a koji su sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine.

9 Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori" br. 10/08, 1/17 i 8/17).

Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu usklađivanja svog postojećeg i budućeg zakonodavstva obuhvaćenog sporazumom i njegovu propisanu primjenu i provedbu od dana potpisivanja Sporazuma do kraja prelaznog perioda od šest godina do dana stupanja na snagu Sporazuma, odnosno do 1. 6. 2021. godine. Potpuna primjena odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu predstavlja ključni korak prema daljnjoj integraciji i punopravnom članstvu u Evropsku uniju. U pogledu pitanja imigracija i azila, treba reći kako su ona uređena Poglavljem VII Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (Pravda, sloboda i sigurnost). Konkretno, pitanja koja se odnose na vize, upravljanje granicom, azil i migracije su obuhvaćena odredbom iz člana 80. ovog Sporazuma, dok član 81. uređuje pitanje sprječavanja i kontrole nezakonitih migracija i ponovnog prihvata (readmisije). Prema odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Bosna i Hercegovina ima obavezu da saraduje u oblastima viza, granične kontrole, azila i migracija kako s državama članicama Evropske unije, tako i sa zemljama regije. Drugi po značaju izvor je Sporazum o readmisiji između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine, koji ima prednost u primjeni u odnosu na odredbe bilo kojeg drugog bilateralnog sporazuma ili dogovora o readmisiji osoba koje nemaju dozvolu za boravak, a koji su zaključeni između pojedinih zemalja članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Drugu kategoriju izvora značajnih za integraciju u Evropsku uniju čine unilateralni pravni akti koje donosi Evropska unija. Među njima posebno mjesto zauzimaju odluke Vijeća EU, uredbe Evropskog parlamenta i Vijeća EU, te direktive EU koje uređuju pojedina pitanja od značaja za izradu predmetne Strategije. U tom smislu, neki od tih regionalnih izvora donesenih pod okriljem EU su: (1) Odluka Vijeća EU o principima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Evropskom partnerstvu s Bosnom i Hercegovinom i opoziv Odluke 2006/55/EZ-(2008/21/EC), (2) Uredba Evropskog parlamenta i Vijeća EU broj 1091/2010 od 24. novembra 2010. godine koja se mijenja Uredbom EU 2018/1806 Evropskog parlamenta i Vijeća o listi trećih zemalja čiji državljani su obavezni posjedovati vizu kada prelaze vanjske granice i onih zemalja čiji državljani su izuzeti od ovog pravila i (3) drugi akti koji uređuju niz pitanja u vezi s ulaskom, boravkom i kretanjem stranaca na teritoriji Evropske unije. S obzirom na to da Bosna i Hercegovina trenutno ima status potencijalnog kandidata za članstvo u Evropsku uniju, anticipirano prihvatanje sadržaja ovih pravnih izvora EU u pravni poredak Bosne i Hercegovine svakako doprinosi bržim EU integracijama. S druge strane, neki od spomenutih izvora, poput Uredbe Evropskog parlamenta i Vijeća EU o viznoj liberalizaciji za državljane Bosne i Hercegovine predstavljaju važan izvor sa stanovišta ostvarenih rezultata u domenu uređenja migracija i azila u Bosni i Hercegovini, ali ujedno predstavlja i podsjetnik o potrebi što sveobuhvatnijeg i kvalitetnijeg razvoja instrumenata migracione politike Bosne i Hercegovine, radi zadržavanja ovog statusa.

Isto tako, nezaobilazan značaj za izradu ove Strategije imaju međunarodni ugovori koje je Bosna i Hercegovina već prihvatila u vlastito zakonodavstvo, a koji se odnose na usklađeno uređenje oblasti trgovine ljudima. Među njima, posebno mjesto zauzimaju Protokol o prevenciji, eliminiranju i kažnjavanju trgovine ljudskim bićima, posebno ženama i djecom - dopuna Konvencije UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminaliteta, Konvencija Vijeća Evrope u akciji protiv trgovine ljudima, Direktiva (2004/81/EU) o dozvoli boravka izdatoj državljanima trećih zemalja koji su žrtve trgovine ljudima, ili koji su korišteni za djelovanja kojima se omogućuje nezakonito useljavanje, koji saraduju s nadležnim tijelima, Direktiva (2011/36/EU) o sprječavanju i borbi protiv trgovine ljudima, te zaštiti žrtava. Može se reći kako se radi o najvažnijim izvorima univerzalnog, regionalnog i nadnacionalnog karaktera koji uspostavljaju standarde djelovanja u ovoj oblasti. Međutim, prilikom izrade ovog strateškog dokumenta u obzir su uzeti i drugi relevantni izvori međunarodnog prava u području suprotstavljanja trgovini ljudima.

Na kraju, posebnu kategoriju međunarodnih izvora koji se moraju uzeti u obzir prilikom izrade ovog strateškog dokumenta čine bilateralni ugovori koje je Bosna i Hercegovina zaključila s pojedinim državama iz regije, čiji sadržaj se dominantno odnosi na oblast readmisije (povratka) osoba u države porijekla ili tranzita, a koje ne ispunjavaju ili su prestale ispunjavati uslove za ulazak, prisustvo ili boravak u zemlji domaćinu. Radi ekonomičnosti i preglednosti izlaganja, detaljan popis svih relevantnih izvora međunarodnog prava je dodat kao poseban prilog Strategiji u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina.

Vezivanje iseljništva s razvojem zemlje porijekla dio je šireg koncepta “migracije i razvoja“, koji se u novije vrijeme koristi u međunarodnim dokumentima kao jedan od ključnih stubova migracione politike.

2.1.4. Domaći pravni propisi

Zakonom o strancima regulisani su uslovi i postupak ulaska stranaca u Bosnu i Hercegovinu, vizni i bezvizni režim, putne dokumente za strance, boravak stranaca u Bosni i Hercegovini, udaljenje iz Bosne i Hercegovine, prihvata i stavljanje pod nadzor, kao i nadležnosti organa vlasti u primjeni ovog Zakona, prekršaji i kazne za prekršaje počinjene povredom odredbi ovog zakona, te druga pitanja u vezi s boravkom stranaca u Bosni i Hercegovini. Zakon o strancima usklađivan je s 10 direktiva i 11 uredbi Vijeća EU.

Zakon o strancima i podzakonski akti doneseni na osnovu ovog zakona se kontinuirano usklađuju s relevantnom važećom pravnom stečevinom EU. Kroz izmjene i dopune Zakona o strancima se vrši dodatno usklađivanje s:

- Uredbom (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Vijeća od 9. marta 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granice (Zakonik o schengenskim granicama) (kodifikacija),
- Direktivom (EU) 2016/801 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 11. maja 2016. o uslovima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjene učenika ili obrazovnih projekata, te obavljanja poslova au pair,
- Uredbom (EZ) br. 810/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o uspostavi zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama), s nedavnim izmjenama i dopunama izvršenim Uredbom EU 1155/2019 (juni 2019.), te
- Direktivom (EU) 2021/1883 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 20. oktobra 2021. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalifikovanih radnika, te stavljanju van snage Direktive Vijeća 2009/50/EZ.

Pored izmjena koje se odnose na dodatno usklađivanje zakonodavstva u oblasti imigracija s EU zakonodavstvom, izmjene se odnose i na odredbe koje će primjenu Zakona o strancima učiniti efikasnijom, a nisu suprotne s međunarodnim i EU zakonodavstvom u ovoj oblasti.

Zakon o azilu propisuje osnovne principe, uslove i postupak za dodjelu izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, zatim uslove i postupak prestanka izbjegličkog statusa i

statusa supsidijarne zaštite, prava tražilaca azila, izbjeglica i lica pod supsidijarnom zaštitom, ograničenje kretanja i privremenu zaštitu.

Zakon je uveo nove standarde kad su u pitanju prava tražilaca azila i to pravo na rad, srednjoškolsko obrazovanje i pravo na psihosocijalnu pomoć. Također, zakonom je prvi put definisan progon, odnosno djela koja se smatraju djelima progona, počinioci progona ili teške povrede, subjekti zaštite u zemlji porijekla, zaštita unutar zemlje porijekla i princip *sur place*. Proceduralne garancije u postupcima dodjele i prestanka azila su ovim zakonom regulisane na jedan sveobuhvatniji način.

Zakon o azilu je usklađivan sa sljedećim direktivama:

- Direktiva Vijeća Evropske unije broj 2001/55/EC od 20. jula 2001. o minimalnim standardima za pružanje privremene zaštite u slučajevima masovnog priliva raseljenih osoba i mjerama za promicanje ravnoteže među državama članicama u vezi s naporima koje one ulažu prilikom prihvata takvih osoba i snošenja posljedica prihvata tih osoba;
- Direktiva Vijeća Evropske unije br. 2003/86/EC od 22. septembra 2003. o pravu na spajanje s porodicom;
- Direktiva 2011/95/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 13. decembra 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uslove za supsidijarnu zaštitu, te sadržaj odobrene zaštite (preinačena);
- Direktiva 2013/32/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 26. juna 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (preinačena) i
- Direktiva 2013/33/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 26. juna 2013. o utvrđivanju standarda za prihvata podnosilaca zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinačena).

Zakonom su ispunjeni i standardi iz Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine, Protokola o statusu izbjeglica iz 1967. godine, Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i UN Konvencije protiv mučenja i drugih neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka.

Zakonom o azilu izvršeno je značajno usklađivanje s EU *acquis-om*. Pojedine odredbe nisu bile podesne za usklađivanje u datoj fazi procesa pridruživanja, te će biti preuzete Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o azilu. Ključne oblasti koje zahtijevaju dodatno usklađivanje s EU *acquis-om* su:

- pravo na spajanje s porodicom lica sa statusom supsidijarne zaštite i
- pravo na putnu ispravu lica sa statusom supsidijarne zaštite.

Dodatno usklađivanje je, također, potrebno u pogledu tehnika intervjuisanja, pristupa pravima, postupanja s maloljetnicima bez pratnje. Pored navedenog, tokom primjene Zakona o azilu, posebno zbog povećanja broja tražilaca azila i novih pojavnih oblika, uočeno je da određene oblasti nisu precizno normirane, odnosno da zahtijevaju detaljnije i dodatno definisanje procedura u postupanju.

Kontinuirano usklađivanje zakonodavstva u oblasti imigracija i azila s pravnom stečevinom EU je planirano u odnosu na očekivane izmjene u EU zakonodavstvu. Novi pakt o migracijama i azilu Evropske komisije od 23. 9. 2020. godine, odnosno Plan za provedbu novog pakta o migracijama i azilu, obuhvata aktivnosti koje se odnose na izmjene propisa u EU vezano za migracije i azil. S tim u vezi, potrebno je da i Bosna i Hercegovina svoje propise iz ove oblasti u najvećoj mogućoj mjeri uskladi s propisima EU.

Uzimajući u obzir navedeno, planirane su i izmjene Zakona o azilu i Zakona o strancima kako bi se zakonodavstvo u ovim oblastima u Bosni i Hercegovini uskladilo s novim planiranim izmjenama u EU zakonodavstvu u mjeri u kojoj je to moguće.

2.2. Migracioni trendovi

U svrhu uspostavljanja mehanizma za prikupljanje statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti, sistema obrade migracionih statistika, kao i sistema pravovremenog i kvalitetnog izvještavanja o migracionim tokovima, MS, u saradnji s nadležnim institucijama od 2009. godine priprema, a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvaja Migracioni profil BiH.

2.2.1. Pregled osnovnih migracionih kretanja za period 2011-2020. godina

POKAZATELJI/ GODINE	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Vize izdate u DKP-ima	11.126	11.482	12.107	16.351	16.970	22.862	28.751	31.171	47.694	1.857
Vize na granici	248	150	93	58	120	66	57	34	19	3
Odbijeni ulasci u BiH	3.830	2.998	2.079	1.987	2.432	2.243	2.313	1.853	2.342	4.525
Nezakoniti prelasci drž. granice	324	389	228	189	179	218	766	4.489	5.859	11.857
Privremeni boravci	7.661	8.838	9.953	11.022	12.633	11.519	11.372	10.756	10.133	8.293
Stalni boravci	308	401	713	763	808	799	750	815	816	312
Stranci vraćeni iz BiH-readmisija	81	292	117	57	29	156	358	670	330	195
Prihvat drž. BiH – readmisija	310	474	540	994	1.589	860	573	397	319	143
Dobrovoljni povratak iz BiH – SPS		160	159	169	179	246	628	324	403	259
Zahtjevi za azil u BiH	46	53	100	45	46	79	381	1.568	784	244
Broj emigranata koji vode porijeklo iz BiH, što uključuje potomke bh. iseljenika, a koji su rođeni u zemlji domaćina (procjena MLJPI)							2.000 000 – 2.200 000			
Populacija u BiH (Bosna i Hercegovina u brojevima 2016, Agencija za statistiku BiH, 2016 i “Službeni glasnik BiH”br. 60/16)							3.351 159			

2.2.2. Migraciono-izbjeglička kriza u BiH u periodu 2018-2020. godina

Prema Informaciji o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini u 2020. godini, migracioni tokovi preko teritorija država na zapadnom Balkanu, prema podacima FRONTEX-a¹⁰ su veoma ovisni o dešavanjima na granicama Turske s Grčkom i Bugarskom, kao i o razvoju situacije na Bliskom Istoku, gdje su faktori podsticanja na migracije i dalje aktivni, te o prisustvu migranata u široj regiji. Nizak stepen povratka osnovan na sporazumu o readmisiji migranata zaključenom između Evropske unije i Turske, dovodi do prekapacitiranosti prihvatnih centara na Egejskim otocima, podstičući naknadne prelaske na kopno, što za posljedicu ima uticaj na zemlje Zapadnog Balkana.

Migranti koji se već nalaze u regiji, zajedno s onima koji dolaze iz pravca juga, će nastaviti da vrše pritisak na granice Hrvatske, Mađarske i Rumunije. Također, dostupnost i uslovi u prihvatnim centrima, uslovi boravka bilo gdje, dostupnost usluga krijumčara će odrediti kretanje unutar regije, kao i pritisak na sjeverne granice regije, bila su predviđanja FRONTEX-a za 2020. godinu.

Zajedničke granice Sjeverne Makedonije i Albanije s Grčkom su glavne ulazne tačke u regiji. Migranti se pokušavaju kretati duž dvije podrute pokušavajući da napuste zapadni Balkan preko zajedničkih granica Srbije s Mađarskom, Rumunijom i Hrvatskom, ili preko granice Bosne i Hercegovine s Hrvatskom.

Bosna i Hercegovina se krajem 2017. godine susrela s masovnim nezakonitim ulaskom migranata na svoju teritoriju, a trend nezakonitog ulaska je pojačan u 2018, 2019. i 2020. godini. U navedenom periodu SPS registrovala je približno 70.000 migranata koji su nezakonito ušli u zemlju, a identifikovane su sljedeće rute koje nezakoniti migranti koriste najčešće za prolazak kroz Bosnu i Hercegovinu:

- Grčka - Albanija - Crna Gora - BiH - Hrvatska i dalje prema drugim zemljama EU;
- Grčka - Makedonija - Srbija - BiH - Hrvatska i dalje prema drugim zemljama EU;
- Grčka - Bugarska - Srbija - BiH - Hrvatska i dalje prema drugim zemljama EU.

MJESEC	2018.	2019.	+/- (%) 2019/2018.	2020.	+/- (%) 2020/2019.
Januar	268	821	206,34%	902	9,87%
Februar	411	1.054	156,45%	2.002	89,94%
Mart	629	1.822	189,67%	1.540	-15,48%
April	1.454	2.337	60,73%	128	-94,52%
Maj	2.368	2.884	21,79%	514	-82,18%
Juni	2.481	2.109	-14,99%	1.555	-26,27%
Juli	2.183	4.166	90,84%	2.361	-43,33%
Avgust	2.505	3.206	27,98%	2.290	-28,57%
Septembar	3.807	3.812	0,13%	2.041	-46,46%

10 https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2020.pdf (pristupljeno 14. 1. 2021.)

MJESEC	2018.	2019.	+/- (%) 2019/2018.	2020.	+/- (%) 2020/2019.
Oktoibar	4.740	3.958	-16,50%	1.263	-68,09%
Novembar	2.212	2.044	-7,59%	924	-54,79%
Decembar	844	1.089	29,03%	670	-38,57%
UKUPNO:	23.902	29.302	22,59%	16.190	-44,75%

Nezakoniti migranti prijavljeni SPS u periodu 2018-2020. godina

Od ukupnog broja nezakonitih migranata prijavljenih SPS u 2018, 2019. i 2020. godini (69.394 osobe) najveći broj je iz Pakistana i Afganistana (ukupno 32.899 osoba) što predstavlja 47% od ukupnog broja. Državljanstvo se, u najvećem broju slučajeva, određuje na osnovu izjave migranta, budući da velika većina ne posjeduje identifikacione dokumente.

U 2019. godini u odnosu na 2018. godinu vidljiv je značajan porast broja državljana Egipta, Maroka, Bangladeša, Alžira, Eritreje, Tunisa, Turske, Nepala, Albanije, Afganistana i Pakistana, kao i pad broja državljana Irana, Libije, Palestine, Sirije i Jemena. Navedeno ukazuje da je većina osoba koje nezakonito ulaze na teritoriju Bosne i Hercegovine uglavnom ekonomski migranti, kao i da se trend ekonomskih migracija povećava.

U centrima za smještaj migranata koji su u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, te u privremenim prihvatnim centrima uspostavljenim na području Unsko-sanskog kantona i Kantona Sarajevo tokom 2019. godine u prosjeku je boravilo 4.559 migranata, a tokom 2020. godine 6.485 migranata.

U svrhu jačanja sistema upravljanja migrantskom krizom, te efikasnije borbe protiv nezakonitih migracija MS je pripremio, a Vijeće ministara BiH usvojilo sljedeće dokumente:

- *Informacija s Akcionim planom hitnih mjera koje se trebaju hitno poduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega s istočnim susjedima Bosne i Hercegovine, usvojena 15. 5. 2018. godine;*
- *Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini, usvojena 16. 12. 2020. godine.*

Koordinaciju aktivnosti između institucija vrši Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini - Operativni štab za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini. U sastav Koordinacionog tijela za pitanja migracija u BiH su imenovani predstavnici MS, SPS, GP BiH, MVP, MLJPI i SIPA. U slučaju nastanka ili očekivanja vanrednih kriznih situacija u oblasti migracija Koordinaciono tijelo djeluje i kao Operativni štab za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini. Kada Koordinaciono tijelo djeluje i kao Operativni štab za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini u njegov sastav ulaze i predstavnici štabova s nivoa entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kao i predstavnici Ministarstva odbrane, Ministarstva finansija i trezora, Ministarstva civilnih poslova i Tužilaštva BiH.¹¹

¹¹ Odluka o formiranju Koordinacionog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/13, 64/13, 1/14, 20/16, 83/17 i 39/20).

U proteklom periodu uočeno je da postoji nedostatak efikasne koordinacije i saradnje između relevantnih institucija na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i između institucija Bosne i Hercegovine i donatora, te međunarodnih organizacija koje realizuju projekte vezane za migracionu krizu, što ugrožava adekvatan odgovor Bosne i Hercegovine na nastale izazove vezane za nezakonite migracije, tako da značajan dio tereta pada na lokalne zajednice prvenstveno u Unsko-sanskom kantonu i Kantonu Sarajevo, odnosno lokalne zajednice u kojima su uspostavljeni privremeni prihvatni centri.

3. Sistem upravljanja migracijama i azilom u Bosni i Hercegovini

3.1. Ustavno-pravni okvir

Polaznu osnovu kreiranja Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina čini odredba Ustava Bosne i Hercegovine, član III stav 1. tačka f), prema kojoj je jedna od nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine upravo politika i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila. Ova odredba predstavlja jedno od pravnih uporišta za usvajanje pravno-političkih dokumenata kojima se planski, organizovano i usklađeno predviđaju aktivnosti nadležnih institucija u ovoj oblasti, s ciljem stvaranja što efikasnijih mehanizama kontrole predmetnih pojava u Bosni i Hercegovini. Ovakva ustavna odredba je ujedno osnova za donošenje zakonskih propisa kojima se dodatno razrađuju i uređuju pojedina pitanja iz oblasti migracija, azila i statusa izbjeglica.

Na taj način, prilikom izrade Strategije u oblasti migracija u azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina moraju se uzeti u obzir, te detaljno analizirati svi zakonski i podzakonski propisi koji uređuju:

1. nadležnosti pojedinih institucija Bosne i Hercegovine u oblasti migracija, azila i međunarodnog izbjegličkog prava (Zakon o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Zakon o ministarstvima Bosne i Hercegovine i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine),
2. pitanja zaštite granice, ulaska i boravka stranaca na teritoriji Bosne i Hercegovine (Zakon o graničnoj kontroli, Zakon o strancima, s podzakonskim aktima),
3. pitanja azila na teritoriji Bosne i Hercegovine (Zakon o azilu, s podzakonskim aktima),
4. nadležnosti i organizaciju institucija koje se direktno bave provođenjem zakona u praksi (Zakon o upravi, Zakon o Službi za poslove sa strancima, Zakon o Graničnoj policiji BiH, Zakon o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Zakon o policijskim službenicima, Zakon o državnoj službi),
5. druga pitanja koja imaju značaj za sveobuhvatno uređenje migracija i azila (Zakon o upravnom postupku, Zakon o upravnom sporu, Zakon o jedinstvenom matičnom broju, Zakon o državljanstvu, Zakon o zaštiti ličnih podataka, Zakon o zaštiti tajnih podataka, Zakon o putnim ispravama Bosne i Hercegovine, Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju, Krivični zakon Bosne i Hercegovine, Krivični zakonik Republike Srpske, Krivični zakon Federacije BiH i Krivični zakon Brčko Distrikta BiH, te drugi propisi kojima se regulišu pitanja javnog reda i mira, zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja u Bosni i Hercegovini).

Pored navedenog, značajan izvor predstavljaju i podzakonski akti iz oblasti migracija i azila koji su usvajani u prethodnom periodu i koji su prezentovani u prilogu Strategije. Isto tako, nezaobilazno mjesto imaju i drugi podzakonski akti koji su imali određeni uticaj na izradu ove strategije. Među njima se posebno izdvaja **Odluka o postupku usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Evropske unije**.¹² Ovom odlukom utvrđuju se instrumenti za usklađivanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Evropske unije, obaveze ministarstava i drugih institucija Bosne i Hercegovine i rukovodilaca organa uprave i Direkcije za evropske integracije u postupku usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Evropske unije. Također, entiteti i Brčko Distrikt BiH su donijeli odluke o usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Evropske unije.¹³

Identifikacija relevantnih pravnih izvora domaćeg zakonodavstva je vrlo značajna za izradu jednog ovakvog strateškog dokumenta, kako zbog legitimnosti postavljenih strateških ciljeva, tako i zbog usklađivanja njihovog sadržaja s odredbama konkretnih zakonskih i podzakonskih propisa.

3.2. Institucionalni mehanizmi

Razvoj pravnog okvira u oblasti migracija i azila je bio praćen uspostavom i institucionalnim jačanjem pojedinih tijela uprave, a posebno samostalnih upravnih organizacija na nivou Bosne i Hercegovine kojima je zakonom dodijeljena nadležnost u ovom području. Iz toga slijedi kako Bosna i Hercegovina ima uspostavljene institucije na političko-strateškom i operativno-praktičnom nivou koje, posredstvom uspostavljene međuinstitucionalne saradnje, trebaju zajednički i usklađeno djelovati s ciljem sveobuhvatnog i efikasnog upravljanja migracijama. Kako bi se jasno i detaljno predstavila dostignuća u ovom području, bit će prikazan razvoj institucionalnog okvira u skladu s ranijom sistematizacijom u domenu razvoja pravnog okvira.

3.2.1. Imigracija i azil

Sektor za imigraciju i azil, koji je djelovao u vrlo ograničenim uslovima i s ograničenim kadrovskim kapacitetima, uspostavljen je 1. 8. 2000. godine u okviru Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice.

Ministarstvo sigurnosti je osnovano 2003. godine i ono je, između ostalog, nadležno za stvaranje, kreiranje i provođenje politike useljavanja i azila u Bosni i Hercegovini. Zatim, uređuje procedure i način ustroja SPS u vezi s kretanjem i boravkom stranaca u Bosni i Hercegovini, te vodi brigu o zaštiti međunarodnih granica. Od 1. 1. 2004. godine Sektor za imigraciju i azil postaje sastavni dio Ministarstva sigurnosti, a od 1. 8. 2004. godine, prema izmjenama u unutrašnjoj organizaciji MS, Sektor za imigraciju i azil nastavlja djelovati u sastavu MS kroz dvije samostalne, odvojene organizacione jedinice, kao Sektor za imigraciju i Sektor za azil.

12 “Službeni glasnik BiH”, br. 75/16 i 2/18.

13 Odluka o postupku i načinu usklađivanja zakonodavstva Republike Srpske s pravnom stečevinom Evropske unije, praksom i standardima Vijeća Evrope “Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 119/18; Uredba o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske unije “Službene novine Federacije BiH”, br. 98/16; Odluka o procedurama u postupku usklađivanja propisa Brčko Distrikta BiH s pravom Evropske unije “Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, br. 49/14 i 28/20.

3.2.2. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju

Ministarstvo sigurnosti je kroz rad Sektora za imigraciju odgovorno za drugostepeno odlučivanje o žalbama stranaca u vezi s ulaskom, kretanjem i boravkom stranaca u Bosni i Hercegovini, odnosno donosi rješenja po žalbama stranaka na prvostepena rješenja koja donose SPS i GP BiH u skladu sa Zakonom o strancima, saraduje sa Sudom BiH, daje odgovore na tužbe i apelacije, koje su stranci uložili kod istog, na rješenja Ministarstva sigurnosti na osnovu Zakona o strancima. U nadležnosti Sektora za imigraciju je praćenje primjene zakonodavstva Bosne i Hercegovine u oblasti imigracija, praćenje i analiza konvencija koje je Bosna i Hercegovina ratificirala, kao i pravne stečevine Evropske unije u oblasti imigracija, te predlaganje usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa zakonodavstvom Evropske unije i međunarodnim pravom u oblasti imigracija. Sektor za imigraciju je nadležan i za implementaciju sporazuma o readmisiji u dijelu prihvata državljana Bosne i Hercegovine, kroz utvrđivanje državljanstva Bosne i Hercegovine i identiteta lica koje se vraća po navedenim sporazumima, što se realizuje posredstvom Protokola o saradnji u efikasnijoj realizaciji sporazuma o readmisiji lica koja borave bez dozvola u drugim zemljama, potpisanog između MS, MUP RS, Federalne uprave policije, KMUP-ova, Policije BD BiH, SPS i GP BiH. U dijelu prihvata stranaca žrtava trgovine ljudima, Sektor za imigraciju je nadležan za osiguranje zaštite stranaca žrtava trgovine ljudima. Sektor izrađuje Migracioni profil Bosne i Hercegovine i nadležan je za prikupljanje i obrađivanje statističkih podataka u svrhu usmjerenih specijalističkih analiza u oblasti migracija, bavi se koordinisanjem u izradi programa obuke u oblasti imigracija i azila, priprema, predlaže i realizuje projekte iz nadležnosti Sektora za imigraciju, vodi baze podataka iz nadležnosti Sektora za imigraciju, te prati provođenje politike u oblasti imigracija i koordiniše izradu planova i prijedloga migracione politike.

3.2.3. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil

U Bosni i Hercegovini uspostavljen je sistem azila. Pozitivnim zakonskim propisima u kojima je inkorporirano međunarodno izbjegličko pravo i standardi Evropske unije propisano je kako i na koji način se uređuje politika azila u Bosni i Hercegovini, koji su to institucionalni oblici nadležni za provođenje utvrđenih politika i primjenu zakonskih propisa, te način njihovog provođenja. MS, u čijem sastavu se nalazi Sektor za azil je, između ostalog, nadležno ministarstvo u oblasti azila.

Sektor za azil priprema nacрте zakona i podzakonskih akata iz oblasti azila, predlaže usklađivanje propisa s međunarodnim dokumentima i pravnim tekovinama Evropske unije iz oblasti azila.

Sektor za azil vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na izvršenje i provođenje politike i postupka azila u Bosni i Hercegovini, u okviru kojih obezbjeđuje prihvata, smještaj, ishranu, zdravstvenu zaštitu, psihosocijalnu podršku, pristup osnovnom i srednjem obrazovanju, podršku za tražioce azila, vrši zaprimanje zahtjeva za azil i registraciju tražilaca azila, vodi upravne postupke po zahtjevima za azil, postupke prestanka i ukidanja azila, izjašnjava se na podnesene pravne lijekove, prikuplja informacije o situaciji u zemlji porijekla

tražilaca azila, vodi službene evidencije, izdaje identifikacione dokumente tražiocima azila, izbjeglicama i strancima kojima je odobrena supsidijarna zaštita, putne isprave izbjeglicama, podnosi zahtjev za određivanje jedinstvenog matičnog broja za izbjeglice, vrši poslove nadzora, upravljanja i zaštite objekata azilantskog centra MS, saraduje i razmjenjuje podatke s drugim institucijama, međunarodnim i nevladinim organizacijama i obavlja druge poslove i zadatke koje po svojoj prirodi spadaju u nadležnost ovog sektora.

3.2.4. Služba za poslove sa strancima

Služba za poslove sa strancima je uspostavljena Zakonom o Službi za poslove sa strancima iz 2005. godine kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti, s operativnom samostalnošću za vođenje poslova i rješavanje pitanja iz nadležnosti, obavljanje administrativno-upravnih i inspekcijskih poslova propisanih Zakonom o strancima, dok je operativno počela djelovati 1. 10. 2006. godine. U okviru SPS djeluju tri sektora, i to: Sektor za operativnu podršku, Sektor za readmisiju, prihvata i smještaj i Sektor za administraciju. Osim sektora, SPS ima 16 terenskih centara, i to: Sarajevo, Banja Luka, Mostar, Istočno Sarajevo, Livno, Dobo, Tuzla, Bihać, Goražde, Bijeljina, Trebinje, Zenica, Travnik, Brčko, Orašje i Ljubuški, kao i Specijalizovanu ustanovu za prihvata i smještaj stranaca koji su stavljeni pod nadzor - Imigracioni centar.

Služba za poslove sa strancima se prvenstveno bavi kontrolom kretanja i boravka stranaca u Bosni i Hercegovini, kroz obavljanje administrativno-upravnih i inspekcijskih poslova. Obavljanjem administrativno-upravnih poslova SPS odlučuje o statusu stranaca u Bosni i Hercegovini, dakle, kroz odobravanje ili odbijanje zahtjeva za odobrenje boravka stranaca u zemlji, otkaze boravka, protjerivanje, stavljanje pod nadzor i udaljenje stranaca iz zemlje. Također, vrši određene sigurnosne provjere kod odlučivanja o ovjeri pozivnih pisama, izdavanju viza i odobrenja/produženja boravka, a u postupku izdavanja dugoročnih viza izdaje saglasnost na izdavanje istih.

U okviru svojih inspekcijskih nadležnosti SPS operativnim radom prikuplja saznanja i informacije, te prati i kontroliše zakonitost boravka stranaca u Bosni i Hercegovini. SPS prikuplja podatke o nezakonitim migracijama i nezakonitim migrantima u Bosni i Hercegovini, zatim nadzire i kontroliše boravak stranaca u pogledu zakonitosti boravka. Na osnovu prethodnog, SPS preduzima mjere i primjenjuje druga zakonom propisana ovlaštenja, te pravovremeno razmjenjuje informacije s policijskim i drugim organima za provedbu zakona.

SPS u svom radu kontinuirano saraduje s policijskim i drugim agencijama za provedbu zakona, institucijama i organima u Bosni i Hercegovini. SPS ostvaruje i međunarodnu saradnju u svrhu provođenja svojih nadležnosti koje se prvenstveno odnose na saradnju sa srodnim službama drugih zemalja u postupcima utvrđivanja identiteta stranih državljanina, te readmisije i udaljenja stranaca u njihove domicilne zemlje. SPS ima veoma dobru saradnju i s međunarodnim institucijama i organizacijama koje se nalaze u Bosni i Hercegovini, a koje se po prirodi svoje nadležnosti bave i ovom problematikom. Saradnja se prvenstveno odvija u pravcu institucionalnog i operativnog jačanja SPS.

S aspekta borbe protiv nezakonitih migracija i stvaranja preduslova za efikasno udaljenje stranaca s teritorije Bosne i Hercegovine, veoma je bitno naglasiti značaj rada Imigracionog centra SPS, kapaciteta 120 mjesta koji je otvoren 3. 7. 2008. godine.

SPS je u prethodnom periodu aktivno učestvovala u procesu modernizacije Informacionog sistema o migracijama ("ISM"), kao ključne baze podataka o strancima u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu da ovakav sistem predstavlja sastavni dio sigurnosti države i njene sposobnosti da koordinirano upravlja migracijama, SPS je stavila na raspolaganje sve potrebne kadrovske i tehničke kapacitete za funkcionalnu nadogradnju ovog sistema.

Prateći evropske standarde u oblasti migracija, a imajući u vidu značaj izdavanja biometrijskih viza i dozvola boravka kojim će se poboljšati sigurnost Bosne i Hercegovine i njenih građana, SPS je stavila na raspolaganje sve potrebne resurse za pružanje podrške projektu izdavanja biometrijskih viza, kojim je, također, predviđeno i izdavanje biometrijskih dozvola boravka u skladu sa standardima EU. SPS uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država - ICITAP programa Ministarstva pravosuđa SAD implementira prvu fazu biometrijskog sistema na kojem se intenzivno radi već duže vrijeme. Ovaj biometrijski sistem ima za cilj nadležnim organima omogućiti prikupljanje, analizu i obradu biometrijskih podataka, prije svega otisaka prstiju i fotografija stranih državljana koji su ušli nezakonito u Bosnu i Hercegovinu i nemaju utvrđen stvarni identitet. SPS koordiniše i upravlja uspostavom i funkcionisanjem privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata.

Zbog pojačanih nezakonitih migracija, SPS je u svim područjima svog djelovanja suočena s velikim nedostatkom kadrovske, tehničke i finansijske resursa koje je potrebno obezbijediti kako bi se uspostavila efikasna kontrola u oblasti nezakonitih migracija.

3.2.5. Granična policija Bosne i Hercegovine

Granična policija Bosne i Hercegovine (ranije Državna granična služba) je uspostavljena na osnovu Zakona o Državnoj graničnoj službi koji je Odlukom iz 2000. godine donio Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini. Odredbama Zakona, koji je usvojen 2001. godine, uspostavljena je Državna granična služba Bosne i Hercegovine radi vršenja poslova zaštite granice i sigurnosti zračnih luka. Formiranjem organizacionih jedinica na terenu, u maju 2003. godine, Državna granična služba Bosne i Hercegovine je od entitetskih i kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova u potpunosti preuzela poslove kontrole međunarodne granice Bosne i Hercegovine. U 2004. godini donesen je novi zakon koji reguliše nadležnost, organizaciju i upravljanje u Državnoj graničnoj službi Bosne i Hercegovine. Državna granična služba Bosne i Hercegovine je definisana kao upravna organizacija u okviru Ministarstva sigurnosti, s operativnom samostalnošću, uspostavljena radi obavljanja policijskih poslova vezanih za kontrolu državne granice Bosne i Hercegovine, a organizovana je na tri nivoa (centralni, regionalni i lokalni). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji iz 2005. godine utvrđene su organizacione jedinice Granične policije BiH.

U 2007. godini promijenjen je naziv "Državna granična služba Bosne i Hercegovine" u "Granična policija Bosne i Hercegovine". Krajem 2008. godine potpisan je Sporazum o uspostavi Zajedničkog centra za analizu rizika, između MS, GP BiH, UINO, UZV, UZZB i SPS. U skladu s nastalim promjenama i potrebama, 18. 12. 2013. godine usvojene su izmjene i

dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji GP BiH. Zajednički centar za analizu rizika je uspostavljen kao organizaciona jedinica GP BiH, u čijem sjedištu je i smješten.

GP BiH ima uspostavljenu organizaciona strukturu u čijoj nadležnosti je otkrivanje i suprotstavljanje nezakonitim migracijama na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou. Istražni kapaciteti GP BiH izgrađeni su u skladu s EU standardima. GP BiH je ovlaštena provoditi istražne radnje na cijeloj teritoriji BiH po nalogu Suda BiH i Tužilaštva BiH. Ovo se odnosi na sva druga krivična djela koja su u vezi s granicom, odnosno krivična djela koja su od strane nadležnog tužioca GP BiH za istraživanje i procesuiranje.

U svom radu GP BiH ostvaruje uspješnu saradnju sa svim institucijama i agencijama za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini. Međuinstitucionalna saradnja je posebno izražena s institucijama uključenim u proces integrisanog upravljanja državnom granicom Bosne i Hercegovine (MS, SPS, UINO, UZV, UZZB, Federalna uprava za inspeksijske poslove, Republička uprava za inspeksijske poslove RS, Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine). GP BiH uspješno saraduje i s drugim agencijama za provođenje zakona (FMUP, MUP RS, Policija BD BiH, SIPA, OSA BiH, KMUP-ovi, kao i nadležna tužilaštva i sudovi). GP BiH je potpisnica Sporazuma o uspostavljanju sistema elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužilaštava u BiH.

Između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva sigurnosti potpisan je Protokol o uspostavi zajedničkog kontakt centra na graničnom prelazu Bijača (u Bosni i Hercegovini) – Nova Sela (u Hrvatskoj). U Trebinju je 24. 3. 2014. godine otvoren Zajednički centar za policijsku saradnju Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije, koji će doprinijeti efikasnijoj borbi protiv nezakonitih migracija i trgovine ljudima, kao i drugih pojava u vezi s prekograničnim kriminalom.

GP BiH izravno, a i preko Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, ostvaruje stratešku i operativnu saradnju s FRONTEX-om, INTERPOL-om, EUROPOL-om, EUROJUST-om, SELEC-om, kao i drugim međunarodnim organizacijama.

U kontekstu pojačanih nezakonitih migracija, i GP BiH se suočava s izraženim problemom velikog nedostatka kadrovskih, tehničkih i finansijskih resursa koje je potrebno obezbijediti kako bi se uspostavila efikasna kontrola u oblasti nezakonitih migracija.

Od početka pojačanog migracionog pritiska na BiH, GP BiH susreće se s konstantno prisutnim nedostatkom preko 300 policijskih službenika prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Državne granične službe BiH (GP BiH), što značajno limitira kapacitete GP BiH u obavljanju poslova nadzora državne granice BiH kao osnovnog načina otkrivanja i sprječavanja nezakonitih migracija.

Međutim, s obzirom na novonastalu situaciju u oblasti nezakonitih migracija, konstantan porast broja lica i prevoznih sredstava koja prelaze državnu granicu, otvaranje novih graničnih prelaza i druge okolnosti koje u kontinuitetu povećavaju obim posla, jasno je da broj policijskih službenika predviđenih važećim Pravilnikom nije dovoljan da adekvatno odgovori na nove izazove s kojim se susreće GP BiH u oblasti borbe protiv nezakonitih migracija i drugih oblika prekograničnog kriminala.

Kako bi se nadomjestio nedostatak policijskih službenika, na osnovu odluka MS, kontinuirano se angažuju policijski službenici Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH i Državne agencije za istrage i zaštitu kao ispomoć GP BiH u obavljanju poslova nadzora i zaštite državne granice. Također, na osnovu sporazuma o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice između GP BiH i drugih policijskih agencija u BiH, ispomoć GP BiH u obavljanju poslova nadzora i zaštite državne granice BiH pruža se i od strane policijskih službenika MUP RS, Policije BD BiH, te ministarstava unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog, Posavskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona 10.

3.2.6. Državna agencija za istrage i zaštitu

Državna agencija za istrage i zaštitu osnovana je 2002. godine, usvajanjem Zakona o Agenciji za informacije i zaštitu, kojim je ova Agencija definisana kao samostalna institucija Bosne i Hercegovine, odgovorna za prikupljanje i obradu podataka od interesa za provođenje međunarodnih i krivičnih zakona BiH, kao i za zaštitu vrlo važnih ličnosti, diplomatsko-konzularnih predstavništava i objekata institucija Bosne i Hercegovine, te diplomatskih misija. Usvajanjem Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu u junu 2004. godine, Agencija za informacije i zaštitu transformisana je u Državnu agenciju za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: Agencija), kao policijski organ koji svoju nadležnost ostvaruje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Taj momenat označava početak značajnijeg razvitka Agencije i jačanja njene operativne sposobnosti. Ovim zakonom Agencija je definisana kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti s operativnom samostalnošću, čije su nadležnosti sprječavanje, otkrivanje i istraga krivičnih djela iz nadležnosti Suda BiH, a posebno organizovanog kriminala, terorizma, ratnih zločina, trgovine ljudima i drugih krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, te teškog finansijskog kriminala, zaštita ugroženih svjedoka i svjedoka pod prijetnjom i drugi poslovi iz njenog djelokruga koji su određeni ovim zakonom. S obzirom na to da je kriminal, posebno organizovani, poprimio međunarodni karakter, Agencija provodi koordinisanu saradnju s domaćim i međunarodnim organima za provođenje zakona, kako bi borbu protiv svih vrsta kriminala učinila što efikasnijom, te na taj način podigla stepen globalne sigurnosti na još viši nivo. Kontinuirana međunarodna policijska saradnja se odvija putem Interpola, Europola, SELEC centra i drugih organizacija, razmjenom informacija, koordinacijom aktivnosti, vođenjem paralelnih istraga, osnivanjem zajedničkih istražnih timova i drugim aktivnostima s ciljem, u konkretnom slučaju, suzbijanja krijumčarenja ljudi i međunarodne trgovine ljudima. Kao odgovor na migrantsku krizu, te nakon izvršene analize stanja i kapaciteta Agencije formirani su operativno-istražni timovi koji koordinisano i sinhronizovano provode aktivnosti na sprječavanju i otkrivanju krivičnih djela u navedenim oblastima.

3.2.7. Ministarstvo vanjskih poslova

Ministarstvo vanjskih poslova, kao organ uprave nadležan za provođenje utvrđene politike Bosne i Hercegovine u skladu sa smjernicama Predsjedništva BiH i koji kao takav ima određene nadležnosti u pogledu sistema upravljanja migracijama u BiH, u oblasti vizno-pasoških poslova vrši redovnu analizu rada diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH. Na osnovu praćenja migracionih kretanja u Bosni i Hercegovini, s drugim nadležnim državnim tijelima i

institucijama poduzimaju se radnje i aktivnosti u cilju sprječavanja nezakonitih migracija i u upravljanju migracionim procesima. Ova pitanja postala su posebno aktualna u kontekstu ulaska Hrvatske u Evropsku uniju, te procjene pojačanja migracionog pritiska na Bosnu i Hercegovinu.

Ministarstvo vanjskih poslova u svom radu bavi se pitanjima izdavanja viza putem diplomatsko-konzularnih predstavništava. Unutar MVP-a, u okviru organizacione strukture, nalazi se Sektor za međunarodno-pravne i konzularne poslove koji putem Odsjeka za vizno-pasoške poslove provodi upravni postupak po zahtjevu stranih misija, međunarodnih organizacija i građana drugih zemalja, a u vezi s pitanjem izdavanja ulaznih viza za Bosnu i Hercegovinu.

Jedan od prioriteta rada MVP je ispunjavanje obaveza u vezi s praćenjem efekata Odluke o liberalizaciji viznog režima, smanjenju zloupotrebe bezvznog režima, odnosno animiranje državljana Bosne i Hercegovine na obavezno poštovanje pravila bezvznog režima, smanjenje broja lažnih azilanata, te obaveza iz strategije u oblasti migracija i azila.

Poštujući ranije uspostavljenu praksu približavanja standardima zemalja Evropske unije i Schengena u oblasti izdavanja viza, a nakon sagledavanja iskustava zemalja iz regiona, pod odgovarajućim uslovima, Odlukom o vizama uvedena je mogućnost ulaska i boravka u Bosni i Hercegovini do 30 dana bez obaveze prethodnog dobijanja viza za Bosnu i Hercegovinu, za strance koji posjeduju vizu ili dozvolu boravka u zemljama Evropske unije, Schengena i nosioce viza SAD. U cilju uređenja viznog režima Bosne i Hercegovine s pojedinim zemljama i olakšavanja putovanja u Bosnu i Hercegovinu pojedinih kategorija građana tih zemalja, kao i naših državljana koji putuju u te zemlje, Ministarstvo vanjskih poslova je nadležno za zaključivanje bilateralnih međunarodnih ugovora koji se odnose na slobodan vizni režim s drugim zemljama, uključujući i zaključivanje ugovora o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša.

3.2.8. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH utvrđene su nadležnosti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice. U aktivnostima i pitanjima kojima se bavi ova Strategija, MLJPI brine o pravima i pitanjima izbjeglica i lica pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini nakon utvrđivanja njihovog statusa, prihvata i zbrinjavanje na period do 30 dana bosanskohercegovačkih građana koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji. MLJPI je kroz Plan mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini kroz aktivnosti utvrđene kao odgovor na migracijski pritisak, zaduženo za realizaciju humanitarnog aspekta migrantske krize u uspostavljenim privremenim prihvatnim centrima i to za obezbjeđenje hrane, higijenskih potrepština korisnika, te higijene prostorija boravka, a putem Društva crvenog krsta/križa BiH. U svojim centrima u Salakovcu, MLJPI osigurava i dodatni smještaj za strance koji su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil i tražioce azila u Bosni i Hercegovini, te osigurava humane uslove boravka. Također, MLJPI je nadležno i za kreiranje politike Bosne i Hercegovine prema iseljeništvu, zatim praćenje i provođenje međunarodnih ugovora i konvencija koje se tiču poštovanja ljudskih prava.

3.2.9. Ministarstvo civilnih poslova

Saradnja na realizaciji pitanja i aktivnosti koji su predmet ove strategije realizuje se s Ministarstvom civilnih poslova, u dijelu koji se odnosi na sticanje državljanstva i određivanja/ poništenja jedinstvenog matičnog broja za strance, kao i utvrđivanje osnovnih principa koordinisanja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definisanje strategije na međunarodnom planu u područjima zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja.

U tom smislu MCP u saradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a u skladu s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini, zaduženo je za oblast *zdravstvene i socijalne zaštite za migrante koji su smješteni u privremenim prihvatnim centrima*.

3.2.10. Oružane snage Bosne i Hercegovine

Oružane snage Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonskim nadležnostima i kapacitetima pružaju podršku civilnim organima vlasti u BiH u odgovoru na svaki oblik prirodnih i drugih nesreća. U dosadašnjem periodu Oružane snage BiH su pružile podršku u uspostavi smještajnih kapaciteta i onesposobljavanju putnih komunikacija pogodnih za nezakonit prelazak državne granice vozilima.

3.2.11. Ministarstva unutrašnjih poslova entiteta, kantona i Policija BD BiH

Vrlo važnu oblast u cilju kontrole nezakonitih migracija predstavljaju propisi kojima se uređuju prekršaji protiv javnog reda i mira, a koji su dio zakonodavstava entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH. Nadalje, entiteti i Brčko Distrikt BiH imaju svoja krivična zakonodavstva, tako da su krivična djela od kojih neka imaju sigurnosnu relevanciju kada je riječ o nezakonitim migracijama (poput krivičnih djela protiv života i tijela, protiv imovine, protiv javnog reda i pravnog prometa, protiv polne slobode i morala i dr.) propisana Krivičnim zakonikom Republike Srpske, Krivičnim zakonom Federacije BiH i Krivičnim zakonom Brčko Distrikta BiH.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske poduzima mjere i radnje na očuvanju javnog reda i mira, lične i imovinske sigurnosti na teritoriji Republike Srpske, pri čemu primjenjuje zakonske propise koji uređuju krivičnu i prekršajnu oblast, te obavlja poslove državne uprave koji su utvrđeni Zakonom o republičkoj upravi RS. MUP RS aktivno učestvuje u realizaciji zaključaka Koordinacionog tijela za praćenje kretanja ilegalnih migranata preko teritorije Republike Srpske. Policija Republike Srpske ostvaruje značajne rezultate u otkrivanju krivičnih djela krijumčarenje lica i rasvjetljavanju drugih krivičnih djela koja su u vezi s ilegalnim migrantima. S ciljem suzbijanja ilegalnih migracija MUP RS saraduje s drugim policijskim agencijama i institucijama. U skladu s potpisanim sporazumom o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice MUP RS od 2018. godine kontinuirano pruža pomoć GP BiH i u ovu svrhu je u zavisnosti od procjene i potreba angažovano između 52 i 104 policijska službenika na mjesečnom nivou.

Nadležnosti Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova regulisane su Zakonom o unutrašnjim poslovima Federacije BiH. Shodno članu 2. ovog zakona pored ostalih nadležnosti, FMUP nadležno je i za sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela terorizma, međukantonalnog kriminala, stavljanja u promet opojnih droga i organizovanog kriminala, te pronalaženje i hvatanje počinitelja tih djela i njihovo privođenje mjerodavnim organima. FMUP ove nadležnosti realizuje putem Uprave policije. Ovim zakonom uređen je odnos FMUP prema KMUP-ovima poslova kao i drugim organima u Bosni i Hercegovini.

S tim u vezi, policijski organi entiteta, kantona u FBiH i Brčko Distrikta BiH su stvarno nadležni za provođenje propisa iz oblasti prekršajne delinkvencije i krivičnog prava, i neposredno poduzimaju mjere na očuvanju javnog reda i mira, te lične i imovinske sigurnosti građana na svom području. U tom pravcu ostvaruju saradnju s institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za pitanja migracija i azila, naročito kada postupaju u pravcu kontrole nezakonitih migracija.

Entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, pored navedenog, nadležna su za pružanje asistencije Službi za poslove sa strancima u domenu zaprimanja prijave i odjave boravišta i prebivališta stranaca, kao i pružanja podrške prilikom prisilnog udaljivanja i stavljanja stranaca pod nadzor.

3.2.12. Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u BiH

Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine iz 2013. godine imenovano je Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Koordinaciono tijelo). Koordinaciono tijelo je uspostavljeno na nivou visokopozicioniranih službenika GP BiH, SPS, MS – SI, MS – SA i SIPA koji su u sastavu MS, Sektora za međunarodno-pravne i konzularne poslove MVP, Sektora za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku i Sektora za iseljništvo MLJPI, a tehničku pomoć u radu Koordinacionog tijela pruža MS – SI.

Koordinaciono tijelo je nadležno da kontinuirano sagledava ukupnu situaciju u oblasti migracija i azila, podstiče i osigurava inter-resornu saradnju između relevantnih institucija koje se bave poslovima migracije i azila, te vrši procjene budućih migracionih kretanja i nadležnim institucijama predlaže mjere za unaprjeđenje migracione politike i prati provedbu strateških dokumenata. Pored navedenog, Koordinaciono tijelo kreira i predlaže politike iz oblasti migracija i azila ministru sigurnosti. Odluka o formiranju Koordinacionog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini je mijenjana i dopunjavana nekoliko puta zbog objektivnih razloga, a Odluke kojima su utvrđene odgovarajuće izmjene i dopune objavljene su u “Službenom glasniku BiH”, br. 10/13, 64/13, 1/14, 20/16, 83/17 i 39/20.

Izveštaj o radu Koordinaciono tijelo dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od isteka kalendarske godine, a na zahtjev Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ili u slučaju potrebe i češće. Dopunama Odluke, koja je objavljena u “Službenom glasniku BiH” broj 20/16 definisano je da će ovo tijelo u slučaju nastanka ili očekivanih vanrednih kriznih situacija u oblasti migracija djelovati i kao operativni štab. U slučaju kada Koordinaciono tijelo zasjeda i kao operativni štab za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini u njegov sastav ulaze i predstavnici štabova s nivoa entiteta i Brčko Distrikta BiH. Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za pitanja migracija u BiH,

koja je objavljena u “Službenom glasniku BiH” broj 39/20, izvršena je dopuna na način da se u slučaju kada Koordinaciono tijelo zasjeda i kao operativni štab za pitanja migracija u BiH u njegov sastav, pored predstavnika štabova s nivoa entiteta i Brčko Distrikta BiH, ulaze i predstavnici Ministarstva odbrane, Ministarstva finansija i trezora, Ministarstva civilnih poslova i Tužilaštva BiH. Operativni štab za pitanja migracija u BiH će koordinisati sve aktivnosti s nadležnim institucijama i agencijama, kao i formiranim štabovima i drugim tijelima na nivou entiteta i Brčko Distrikta BiH, te međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama kako bi se prevladala konkretna krizna situacija u oblasti migracija. Ovaj štab će predlagati mjere, odluke i procedure djelovanja prema Vijeću ministara BiH i drugim nadležnim institucijama i agencijama posredstvom Ministarstva sigurnosti.

3.3. Međunarodna i regionalna saradnja

Prethodni period upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini je bio obilježen i vrlo intenzivnom saradnjom koju su nadležna tijela vlasti ostvarivala na različitim nivoima s drugim državama (međunarodnim, međuvladinim i drugim nivoima). Ova saradnja se odnosi na različite oblike zajedničkog i usklađenog postupanja radi što efikasnijeg upravljanja migracionim tokovima. Saradnja institucija Bosne i Hercegovine je podjednako ostvarivana na političko-strateškom i operativno-praktičnom nivou, pri čemu su kao pravna osnova saradnje služili propisi domaćeg zakonodavstva, odnosno, odredbe međunarodnih ugovora o saradnji u području migracija i azila. Realizovan je niz projekata na bilateralnoj osnovi, kako s organima nadležnim za oblast migracija i azila drugih država, tako i s međunarodnim organizacijama koje u svom mandatu imaju oblast migracija i azila. Projekte su finansirale vlade drugih država i Evropska komisija iz svojih fondova i imali su za cilj izgradnju imigracionog i azilantskog sistema u Bosni i Hercegovini, te razvoj regionalne ili međunarodne saradnje u oblasti imigracije i azila, i povezivanje emigracije s razvojem Bosne i Hercegovine. Što se tiče regionalne i međunarodne saradnje u oblasti migracija i azila, institucije nadležne za ove oblasti su organizovale niz konferencija, na kojima su uspostavljeni određeni mehanizmi regionalne i međunarodne saradnje.

S ciljem ukazivanja na obim regionalne i međunarodne saradnje u oblasti migracija i azila, navest će se sporazumi i značajni projekti koje realizuju organi Bosne i Hercegovine nadležni za oblast migracija i azila:

- **Sporazum između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvola** u drugim zemljama i drugi bilateralni sporazumi o readmisiji osoba koje borave bez dozvola. Sporazum implementira MS – SI u dijelu prihvata državljana Bosne i Hercegovine, SPS u dijelu prihvata državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva i povratka državljana ugovorne strane, kao i državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva. GP BiH interveniše pri ulasku i izlasku stranaca iz Bosne i Hercegovine; Sektor za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku u dijelu prihvata i zbrinjavanja na period od 30 dana državljana Bosne i Hercegovine prihvaćenih po sporazumima o readmisiji, dok se integracija bh. državljana vraćenih po sporazumima o readmisiji vrši u saradnji s Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica, Republičkim sekretarijatom za raseljena lica i migracije Republike Srpske, Vladom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i lokalnim zajednicama.

- **Sporazum o readmisiji između Vijeća ministara BiH i Vlade Islamske Republike Pakistan** je stupio na snagu 23. 7. 2021. godine. Njime se regulišu pitanja prihvata vlastitih državljana, tranzit državljana trećih država i osoba bez državljanstva koje borave na teritoriji ugovorne strane u suprotnosti s njihovim zakonima.
- **Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska Konvencija).** Bosna i Hercegovina je 2013. godine postala šesta zemlja članica Vijeća Evrope koja je ratificirala Konvenciju. Ovim se Bosna i Hercegovina obavezala na poduzimanje zakonodavnih i drugih mjera radi osiguranja pravnog, institucionalnog i organizacionog okvira za prevenciju nasilja nad ženama, zaštitu žrtava nasilja, te kažnjavanje počinitelaca nasilja. U tom smislu, planirane su i određene izmjene u Zakonu o strancima.
- Bosna i Hercegovina je članica **Međunarodne organizacije za migracije (IOM)** od 2005. godine, a članica **Međunarodnog centra za razvoj migracionih politika (ICMPD)** od 2012. godine.
- Bosna i Hercegovina je zajedno sa Srbijom, Crnom Gorom, Sjevernom Makedonijom, Albanijom i Kosovom*¹⁴ članica **MARRI - Regionalne inicijative za migracije, azil i izbjeglice** sa sjedištem u Skopju. Mandat MARRI regionalnog centra je promovisanje regionalne saradnje u oblasti migracija, azila, granične kontrole, borbe protiv trgovine ljudima, viznog režima i integracije i povratka izbjeglica s ambicijom postizanja međunarodnih i evropskih standarda u ovim oblastima.
- Bosna i Hercegovina ima potpisane sporazume o graničnim prelazima, sporazume o pograničnom saobraćaju i sporazume o zajedničkim lokacijama na graničnim prelazima sa susjednim državama: Republikom Hrvatskom, Republikom Srbijom i Crnom Gorom.
- **Sporazume o uslovima putovanja državljana dvije države** između Bosne i Hercegovine i susjednih država, Republike Srbije i Crne Gore kojima je omogućen prelazak granice s ličnom kartom. Sporazume provodi GP BiH u dijelu prelaska granice Bosne i Hercegovine, a SPS u dijelu kontrole zakonitosti boravka na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- **Sporazum o saradnji u nadzoru državne granice** između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske na osnovu kojeg je potpisano niz protokola.
- Bosna i Hercegovina je potpisnica **Konvencije o policijskoj saradnji za Jugoistočnu Evropu** iz 2006. godine. Ova konvencija predstavlja osnovni sporazum o policijskoj saradnji u regiji. Ostvarivanje saradnje radi realizacije zajedničkih sigurnosnih interesa i efikasna borba protiv prekograničnih prijetnji javnom redu i sigurnosti, te međunarodnog kriminala, glavni su ciljevi Konvencije. Potpisnice Konvencije su se obavezale na redovnu razmjenu informacija o kriminalnim aktivnostima, kao i na zajedničku procjenu prijetnji, te razvoj saradnje između relevantnih agencija za provođenje zakona. Konvenciju provode svi policijski organi u Bosni i Hercegovini. Na osnovu ove Konvencije potpisano je niz provedbenih protokola.

14 Ovaj natpis ne prejudicira status Kosova i u skladu je s UN Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

- Značajan napredak u prekograničnoj saradnji na evropskom nivou ostvaren je uspostavljanjem **Evropske agencije za graničnu i obalnu stražu (FRONTEX)**. Potpisan je sporazum koji obuhvata prikupljanje, analizu i razmjenu informacija, saradnju u oblasti obuke, tehničku saradnju, zajedničke operacije na granicama Bosne i Hercegovine i članica Evropske unije, te učešće u zajedničkim akcijama i pilot projektima, koje organizuje FRONTEX.
- Između Ministarstva sigurnosti, Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, potpisan je **Protokol o osnivanju i funkcionisanju zajedničkog centra za policijsku saradnju u Trebinju**.
- U martu 2013. godine potpisan je **Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, Direkcije policije i Ministarstva sigurnosti BiH, Granične policije o osnivanju Zajedničkog kontaktnog centra na graničnom prijelazu Nova Sela – Bijača**.
- Potpisan je **Memorandum o razumijevanju između nadležnih policijskih organa Bosne i Hercegovine, Republike Albanije, Republike Hrvatske, Republike Makedonije, Crne Gore i Republike Srbije o uspostavljanju sistema razmjene statističkih podataka o nelegalnim migracijama i učestvovanje u regionalnom sistemu ranog upozoravanja**. Kao nacionalna kontakt tačka Bosne i Hercegovine određena je GP BiH, a saraduje MS – SA i SPS.
- U pogledu međunarodne saradnje u vezi s migracijom i razvojem, 2009. godine je potpisan **Memorandum o razumijevanju između Bosne i Hercegovine i Švajcarske o uspostavi migracionog partnerstva**, koji realizuju MS – SI, MS – SA i SPS, kao i MLJPI – Sektor za iseljništvo i Sektor za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku, a **Memorandum o razumijevanju između Bosne i Hercegovine i Lihtenštajna o uspostavi migracionog partnerstva** potpisan je 2011. godine.
- Bosna i Hercegovina je potpisnica **Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi iz 2006. godine**. Ova konvencija predstavlja osnovni sporazum o policijskoj saradnji u regiji. Ostvarivanje saradnje radi realizacije zajedničkih sigurnosnih interesa i efikasna borba protiv prekograničnih prijetnji javnom redu i sigurnosti, te međunarodnog kriminala, glavni su ciljevi Konvencije. Potpisnice Konvencije su se obavezale da redovno razmjenjuju informacije o kriminalnim aktivnostima, sačinjavanju zajedničke procjene prijetnji, te razvijaju saradnju između relevantnih agencija za provođenje zakona. Konvenciju provode svi policijski organi u Bosni i Hercegovini.
- Bosna i Hercegovina je potpisnica **Strateškog sporazuma o saradnji s Uredom evropske policije (EUROPOL)**. Ovim sporazumom se uređuju razmjena informacija, zahtjevi za pomoć, postupanje po zahtjevu, razmjena ekspertiza, povjerljivost i procedure provjerljivosti, oficiri za vezu, troškovi, odgovornosti i rješavanje sporova.
- Na osnovu Sporazuma o saradnji u borbi protiv prekograničnog kriminala, potpisanog 1999. godine u Bukureštu, utemeljen je Centar za borbu protiv prekograničnog kriminala u regiji Jugoistočne Evrope (**SECI**), koji je transformisan u **Centar za provođenje zakona u Jugoistočnoj Evropi (SELEC)**.

- **Sporazumi o policijskoj saradnji između Bosne i Hercegovine i drugih zemalja** na bilateralnom nivou realizuju se i kroz učešće GP BiH, SIPA, SPS i drugih agencija za provođenje zakona.
- Granična policija Bosne i Hercegovine ostvaruje uspješnu saradnju i sudjeluje u realizaciji programa i projekata mnogih međunarodnih organizacija kao što su FRONTEX, DCAF, SELEC centar, ICITAP i INTERPOL, a uspostavila je kvalitetnu granično-policijsku saradnju i s policijskim agencijama i institucijama zemalja Evropske unije i šire, koja se u proteklom periodu ogledala kroz tehničku pomoć u opremi i obuci.

Budimpeštanski proces je međuregionalni dijalog o migracijama u kojem sudjeluju zemlje Evrope i regije Puta svile, a obuhvata i evropske istočne susjede, zemlje zapadnog Balkana i središnje Azije. Ovaj proces osigurava platformu za dijalog i operativnu saradnju za 55 zemalja i 17 regionalnih i međunarodnih organizacija, te ima za cilj jačanje regionalnog dijaloga i saradnje o migracijama i mobilnosti. Bosna i Hercegovina redovito sudjeluje na ministarskim konferencijama, sastancima viših zvaničnika, regionalnim radnim grupama, obukama i radnim sastancima. U saradnji Ministarstva sigurnosti i Sekretarijata Budimpeštanskog procesa, dana 7. i 8. 5. 2018. godine u Sarajevu je održan zajednički sastanak Radne grupe za jugoistočnu Evropu i Radne grupe Puta na temu povratka i reintegracije.

Praški proces usmjeren je na migracioni dijalog i politike koje promoviraju migracijska partnerstva između zemalja Evropske unije, Schengenskog prostora, Istočnog partnerstva, zapadnog Balkana, srednje Azije, Rusije i Turske. Bosna i Hercegovina vrlo aktivno učestvuje u Praškom procesu i to kroz učešće u ministarskim konferencijama, redovnim sastancima viših zvaničnika kao i obukama, radnim sastancima i studijskim posjetama.

ICMPD (Međunarodni centar za razvoj migracione politike) je međunarodna organizacija sa sjedištem u Beču koja se sastoji od 19 zemalja članica. ICMPD se bavi globalnim fenomenom migracija. Bosna i Hercegovina je članica ICMPD-a od 2012. godine, te učestvuje u redovnim sastancima Nadzorne grupe koja nadgleda rad ove organizacije, odobrava strateške aktivnosti i imenuje generalnog direktora. Također, ICMPD kao sekretarijat pruža podršku Praškom i Budimpeštanskom procesu.

Novi EU Pakt o migracijama i azilu je okvirni dokument nastao kao reakcija na izbjegličku krizu koja je kulminirala u periodu 2015-2016. godina i s kojom se i dalje suočavaju pojedine države članice. Analiza trendova migracija u Evropskoj uniji je pokazala da su države članice u značajnoj mjeri međuzavisne i da je krucijalni izazov kako dijeliti teret migracionih tokova, ne samo u smislu zaštite vanjskih granica nego i prihvata, smještaja i boravka migranata na teritoriji pojedinih država. U tom smislu, dijeljenje tereta i odgovornosti, uz potrebu za solidarnim pristupom između svih država članica EU se nameću kao ključni principi jedinstvenog okvira za upravljanje migracijama i azilom.

Novi Pakt o migracijama i azilu predviđa:

- Čvrsto i pravedno upravljanje vanjskim granicama, uključujući provjere identiteta, zdravlja i sigurnosti;
- Pravedna i učinkovita pravila o azilu, pojednostavljenje postupaka azila i vraćanja;

- Novi mehanizam solidarnosti za traganje i spašavanje, pritisak i krize;
- Bolje predviđanje, spremnost za krizu i odgovor na krizu;
- Učinkovitu politiku vraćanja i koordinisani pristup vraćanju na nivo EU-a;
- Sveobuhvatno upravljanje na nivou EU-a radi boljeg upravljanja politikama azila i migracija i njihove provedbe;
- Uzajamno korisna partnerstva s ključnim trećim zemljama porijekla i tranzita;
- Razvoj održivih zakonitih puteva za one kojima je potrebna zaštita i radi privlačenja talenata u EU, te
- Podupiranje učinkovitih integracionih politika.

Brojne su tematske oblasti koje Pakt adresira u smislu sveobuhvatnog pristupa pitanju upravljanja migracijama i azilom. One se, između ostalog, odnose na: upravljanje granicom, borbu protiv nezakonitih migracija, azil, povratak migranata u njihove matične zemlje, readmisiju i reintegraciju, borbu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima, humanitarnu podršku migrantima i izbjeglicama, dijalog o migracijama i partnerstvu, te migracije i razvoj.

Upravo je ova struktura Pakta poslužila kao osnova za kreiranje okvira za definisanje strateških ciljeva, mjera i pripadajućih aktivnosti (definisanih u Akcionom planu) koji čine ključni dio ovog strateškog dokumenta.

4. Strateški ciljevi i mjere implementacije

Oblast migracija i azila u Bosni i Hercegovini se razvija prema dva dugoročna strateška prioriteta:

Prioritet I

Dalje razvijati kvalitetan sistem u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini usklađen sa standardima Evropske unije i inkorporiranim međunarodnim izbjegličkim pravom, koji će omogućiti integraciju Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.

Prioritet II

Aktivno učešće Bosne i Hercegovine u definisanju regionalnih politika i razvoja migracionih i azilantskih sistema, u skladu sa standardima Evropske unije.

Usvrhu ostvarenja ovih općih ciljeva koncipirani su i razrađeni posebni ciljevi po funkcionalnom kriteriju koji obuhvataju sedam oblasti, koji se dalje razrađuju kroz strateške mjere shodno prioritetima unutar svakog strateškog cilja. Akcioni plan za period 2021-2025. godina kojim se treba implementirati Strategija u oblasti migracija i azila, za svaku od predviđenih mjera sadrži niz konkretnih aktivnosti s jasno naznačenim rokovima implementacije, zaduženim institucijama, pokazateljima implementacije i izvorima finansiranja.

Strateški cilj 1. UNAPRJEĐENJE SISTEMA SVEOBUHVRATNOG UPRAVLJANJA POLITIKAMA MIGRACIJA I AZILA

- 1.1. Unaprjeđenje pravnog okvira u oblasti migracija i azila
- 1.2. Nadogradnja viznog sistema
- 1.3. Daljnja implementacija informaciono-komunikacijskih tehnologija u oblasti imigracija, azila, viza i granice
- 1.4. Jačanje kadrovskih kapaciteta putem obuka
- 1.5. Nastavak i jačanje regionalne i međunarodne saradnje
- 1.6. Osiguranje kontinuiteta strateškog upravljanja migracijama i azilom

Strateški cilj 2. POVEĆANJE EFIKASNOSTI KONTROLE DRŽAVNE GRANICE

- 2.1. Povećanje kadrovskih kapaciteta GP BiH
- 2.2. Unaprjeđenje procedura rada
- 2.3. Jačanje materijalno - tehničke opremljenosti GP BiH
- 2.4. Unaprjeđenje međuagencijske i međunarodne saradnje

Strateški cilj 3. EFIKASNIJE UPRAVLJANJE NEZAKONITIM MIGRACIJAMA NA TERITORIJI BOSNE I HERCEGOVINE

- 3.1. Unaprjeđenje institucionalnih kapaciteta za upravljanje nezakonitim migracijama
- 3.2. Jačanje kapaciteta SPS
- 3.3. Nastavak implementacije i proširenje mehanizama za povratak nezakonitih migranata u zemlje porijekla i prihvata državljana Bosne i Hercegovine, povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji
- 3.4. Unaprjeđenje procedura identifikacije nezakonitih migranata i efektivnije procesuiranje migranata počinitelja prekršaja i krivičnih djela
- 3.5. Izrada plana prioritetnog djelovanja u nepredviđenim hitnim situacijama pojačanog migracionog pritiska
- 3.6. Podrška lokalnim zajednicama u kojima su uspostavljeni privremeni prihvatni centri za smještaj migranata

Strateški cilj 4. UNAPRJEĐENJE SISTEMA AZILA

- 4.1. Unaprjeđenje procedura i praksi postupanja u svrhu lakšeg i efikasnijeg pristupa sistemu azila i provođenja postupka
- 4.2. Jačanje kapaciteta u oblasti azila
- 4.3. Unaprjeđenje regionalne i međunarodne saradnje

Strateški cilj 5. EFIKASNIJA BORBA PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA I TRGOVINE LJUDIMA

- 5.1. Intenzivniji operativni rad i poboljšanje partnerstva u suzbijanju krijumčarenja migranata
- 5.2. Jačanje kadrovskih kapaciteta putem obuka
- 5.3. Unaprjeđenje identifikacije stranaca žrtava trgovine ljudima u mješovitim migracionim tokovima

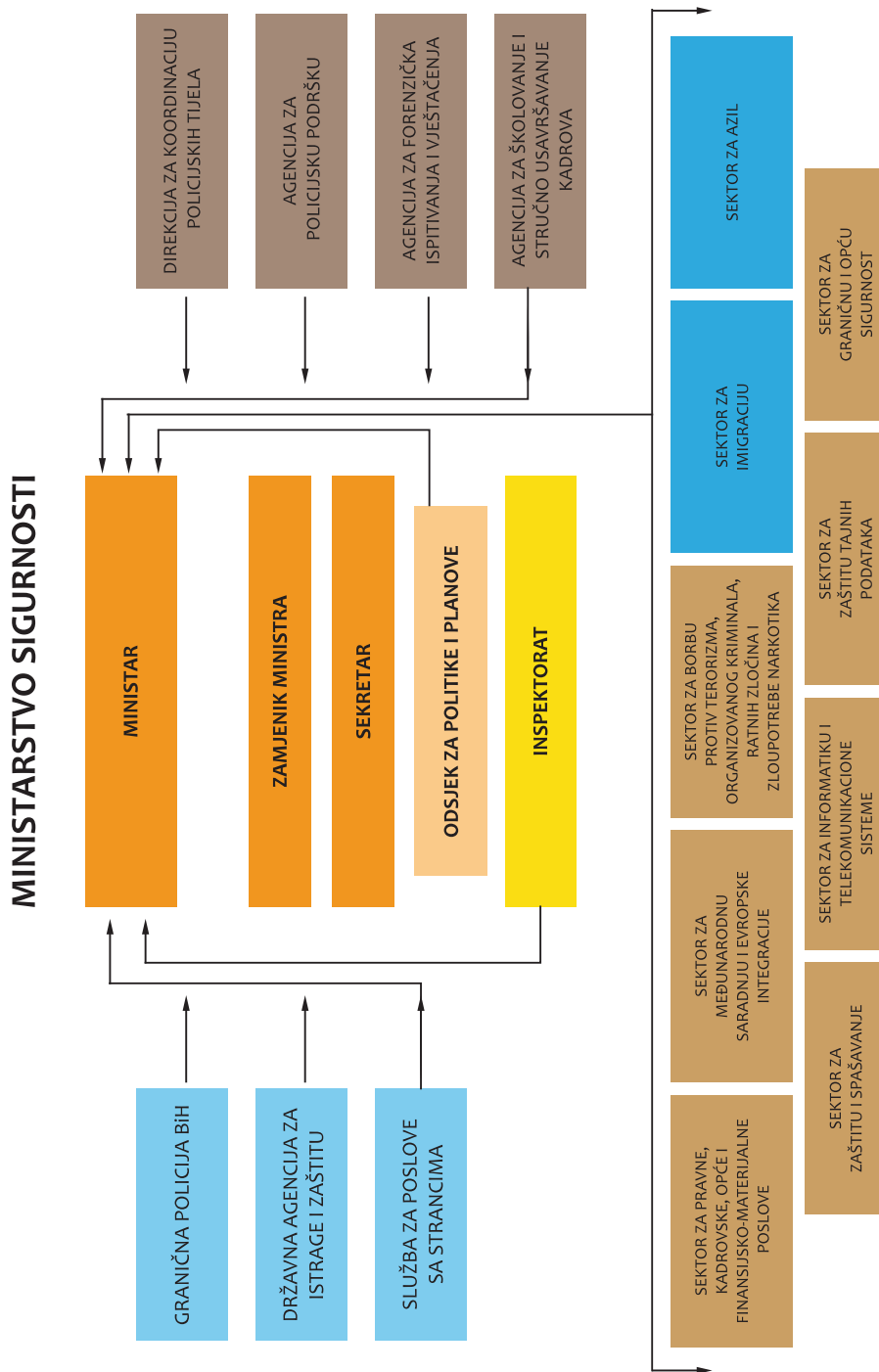
Strateški cilj 6. PODRŠKA ZAKONITIM MIGRACIJAMA I INTEGRACIJA STRANACA KOJI ZAKONITO BORAVE U BIH

- 6.1. Podrška zakonitim migracijama
- 6.2. Poboljšanje integracije stranaca koji zakonito borave u BiH
- 6.3. Migracije i razvoj

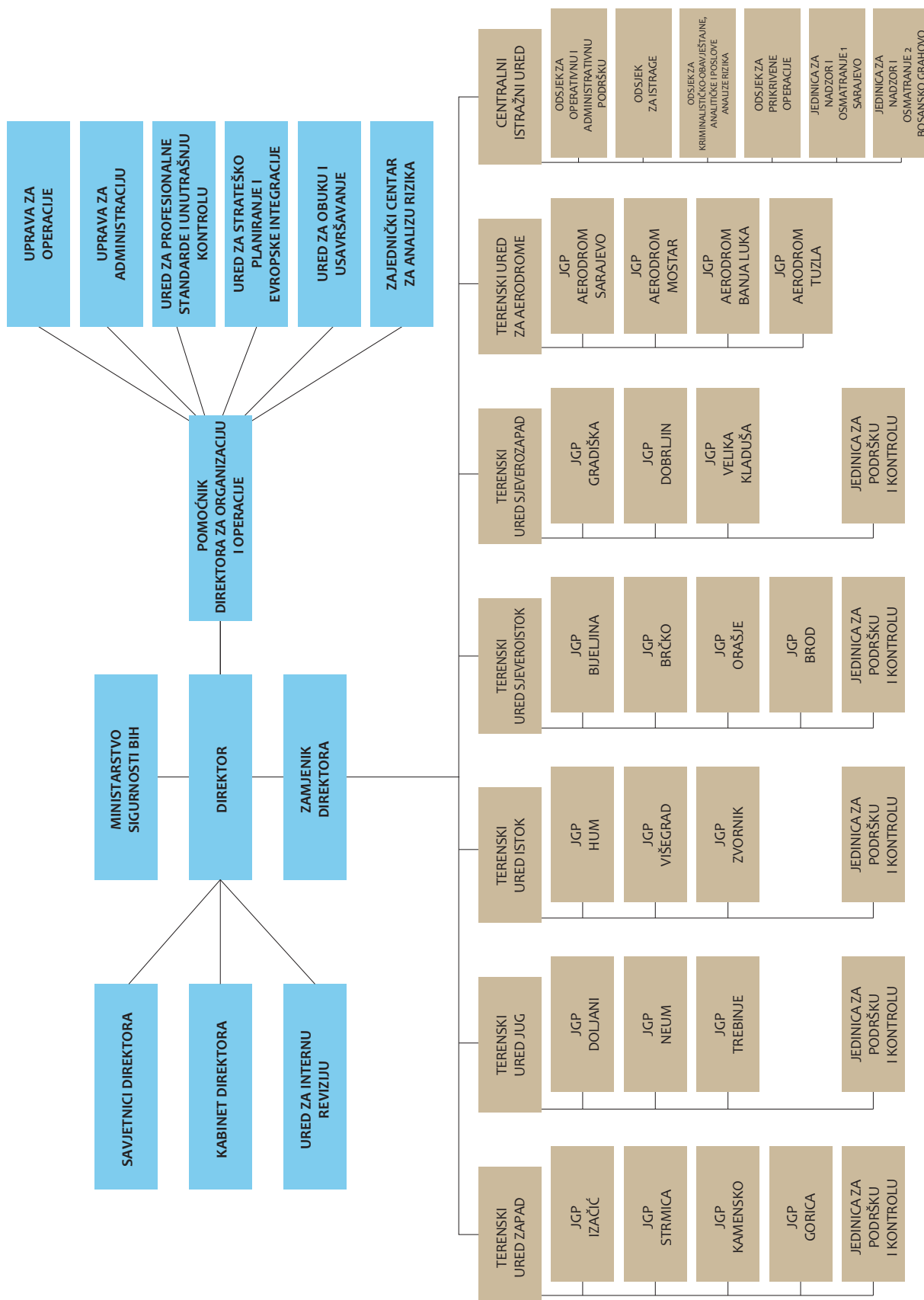
Strateški cilj 7. JAČANJE MEHANIZAMA KOORDINACIJE U UPRAVLJANJU MIGRACIJAMA I AZILOM

- 7.1. Jačanje kapaciteta Koordinacionog tijela za pitanja migracija
- 7.2. Koordinacija aktivnosti s nadležnim organima na nivou regionalne i međunarodne saradnje u borbi protiv nezakonitih migracija, kao i saradnje s donatorima i međunarodnim organizacijama

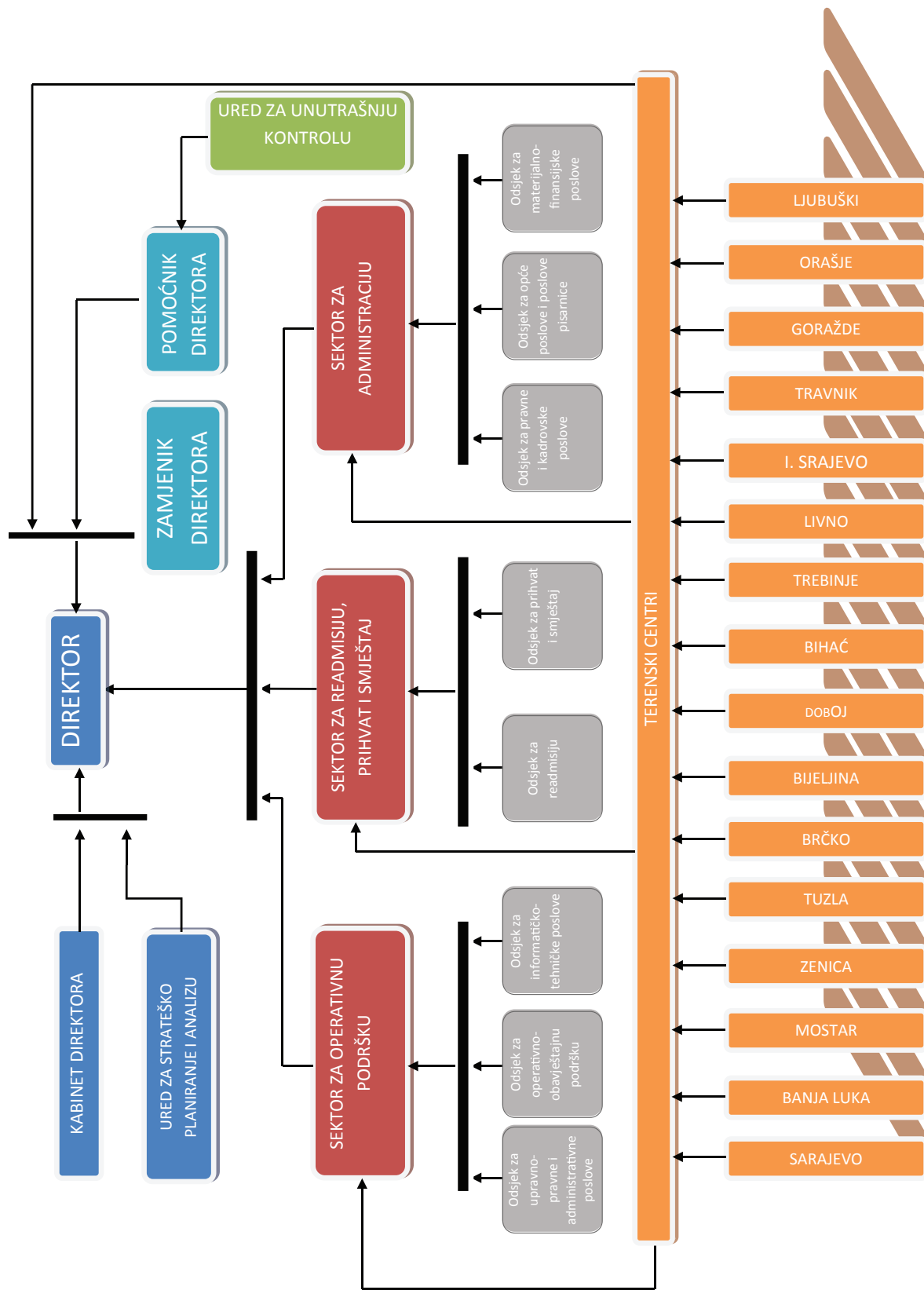
Aneks 1. Organizaciona shema Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine

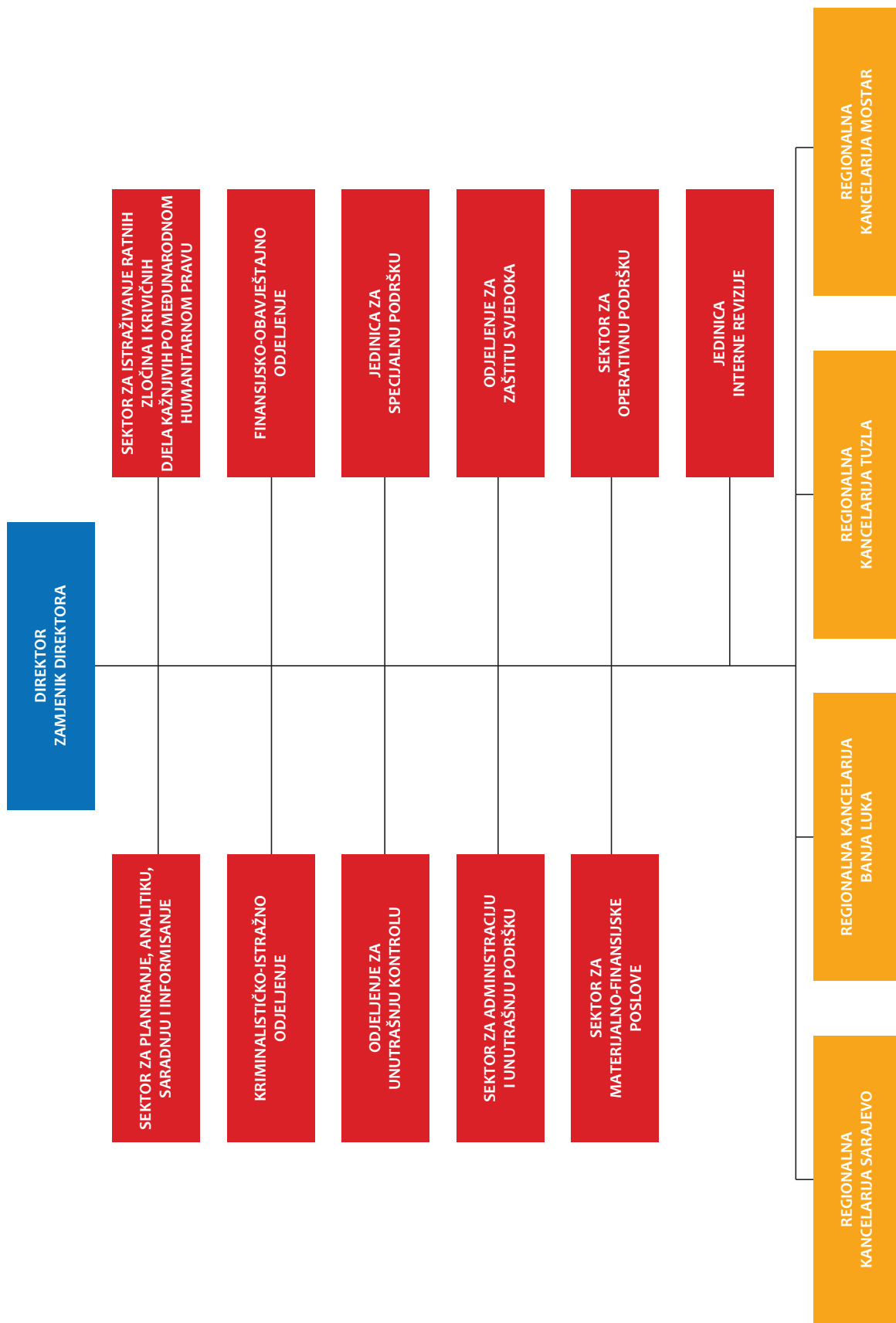
Aneks 2. Organizaciona shema Granične policije Bosne i Hercegovine

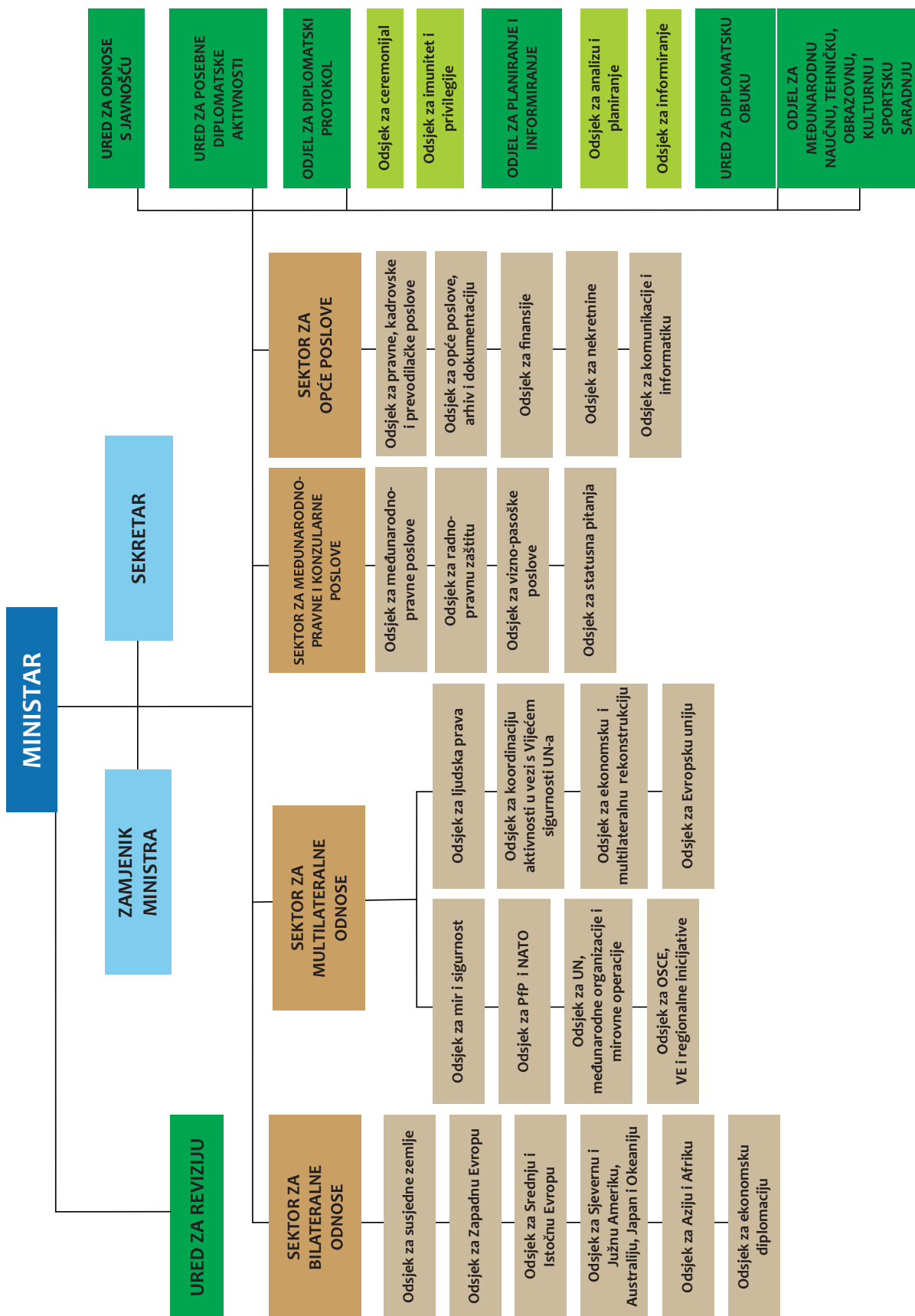
Aneks 3. Organizaciona shema Službe za poslove sa strancima

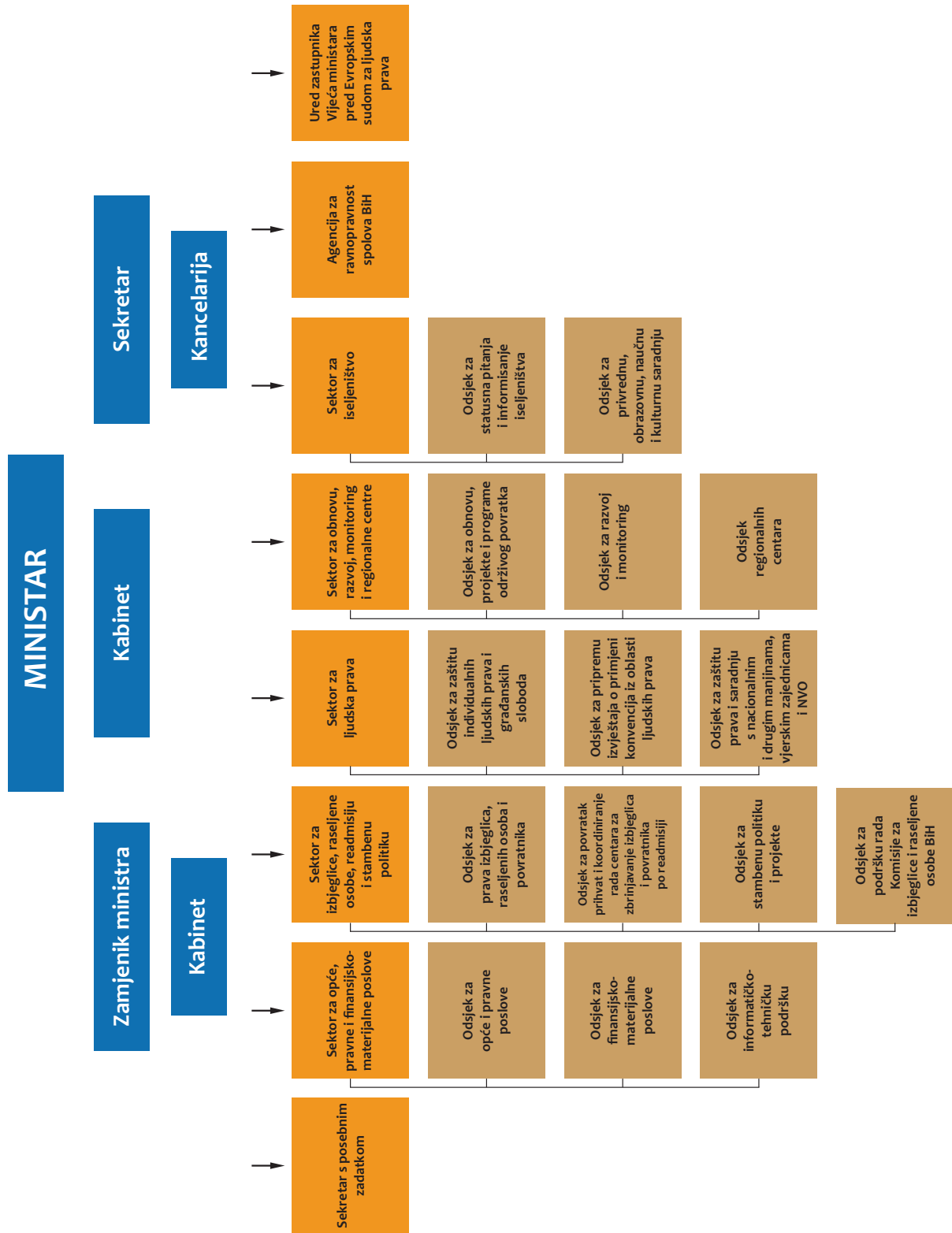
Aneks 4. Organizaciona shema Državne agencije za istrage i zaštitu

Aneks 5. Organizaciona shema Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine

Aneks 6. Organizaciona shema Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine

Aneks 7.

Pregled podzakonskih akata donesenih na osnovu Zakona o strancima, Zakona o azilu i Zakona o graničnoj kontroli

I. ZAKON O STRANCIMA (“Službeni glasnik BiH“, br. 88/15 i 34/21)

1. MINISTARSTVO SIGURNOSTI

A. Podzakonski propisi koje je Vijeća ministara donijelo na prijedlog Ministarstva sigurnosti

- Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad Imigracionog centra (“Službeni glasnik BiH“, broj 55/16)
- Pravilnik o registrovanju biometrijskih karakteristika stranaca (“Službeni glasnik BiH“, broj 55/16)
- Odluka o određivanju međunarodnih graničnih prelaza na kojima se mogu izdavati vize (“Službeni glasnik BiH“, br. 66/16 i 15/17)
- Pravilnik o obavezama prevoznika koji dovode strance na granične prelaze Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 23/18)
- Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnom za izdržavanje stranca za vrijeme namjeravanog boravka u BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 3/21)
- Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i korištenja službenih evidencija o strancima (“Službeni glasnik BiH“, broj 51/16)

A1. Podzakonski propisi koje je donijelo Ministarstvo sigurnosti

- Pravilnik o ulasku i boravku stranaca (“Službeni glasnik BiH“, broj 25/16)
- Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranca iz Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 28/16)
- Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za izdavanje putne isprave za lica bez državljanstva i putnog lista za strance (“Službeni glasnik BiH“, broj 41/16)
- Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i korištenja službenih evidencija o stancima (“Službeni glasnik BiH“, broj 51/16)
- Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima (“Službeni glasnik BiH“, broj 79/16)
- Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima (“Službeni glasnik BiH“, broj 19/17)

2. MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA

Podzakonski propisi koje je donijelo Ministarstvo civilnih poslova

- Pravilnik o putnom listu za stranca (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16)
- Pravilnik o putnoj ispravi za lica bez državljanstva (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16)

II. ZAKON O AZILU (“Službeni glasnik BiH“, br. 11/16 i 16/16)

1. MINISTARSTVO SIGURNOSTI

Podzakonski propisi koje je Vijeće ministara donijelo na prijedlog Ministarstva sigurnosti na osnovu zakona o azilu

- Pravilnik o azilu (“Službeni glasnik BiH”, broj 69/16)
- Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za izdavanje putne isprave za izbjeglice (“Službeni glasnik BiH”, broj 64/16)

2. MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA

Podzakonski propisi koje je donijelo Ministarstvo civilnih poslova

- Pravilnik o putnoj ispravi za izbjeglice (“Službeni glasnik BiH”, broj 65/16)

3. MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BiH

Podzakonski propisi koje je donijelo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice

- Pravilnik o smještaju, načinu rada, funkcionisanju i kućnom redu u Izbjegličko - prihvatnom centru “Salakovac”u Mostaru (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/17)
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 42/17)
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 43/17)
- Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 16/17)
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na rad osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 52/17)

III. PODZAKONSKI PROPISI DONESENI NA TEMELJU ZAKONA O KRETANJU I BORAVKU STRANACA I AZILU (“SLUŽBENI GLASNIK BiH”, BR. 36/08 I 87/12) KOJI SE PRIMJENJUJU DO DONOŠENJA NOVIH PODZAKONSKIH PROPISA PREMA ZAKONU O STRANCIMA, AKO NISU U SUPROTNOSTI SA ZAKONOM O STRANCIMA

1. MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

Podzakonski propisi koje je donijelo Vijeća ministara BiH na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH:

- Odluka o vizama (“Službeni glasnik BiH“, br. 3/15, 47/17, 73/17 i 40/20)

Podzakonski propisi koje je donijelo Ministarstvo vanjskih poslova BiH:

- Pravilnik o izdavanju viza za dugoročni boravak (VIZA D) i postupanju kod izdavanja takvih viza (“Službeni glasnik BiH“, broj 104/08)
- Pravilnik o izdavanju kratkoročne vize (viza C) i aerodromske tranzitne vize (viza A) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 69/13)
- Odluka o izmjeni Odluke o konzularnom pokrivanju (“Službeni glasnik BiH“, broj 84/13)
- Uputstvo o postupanju diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine po zahtjevu za izdavanje vize za ulazak na teritoriju BiH građana Kosova

2. MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BiH

Podzakonski propisi koje je Vijeća ministara donijelo na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice

- Pravilnik o ličnom stanju i upisu u matične knjige činjenica rođenja, vjenčanja i smrti lica kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 54/10)

IV. PREGLED PODZAKONSKIH AKATA DONESENIH NA OSNOVU ZAKONA O GRANIČNOJ KONTROLI (“Službeni glasnik BiH“, br. 53/09, 54/10 i 47/14)

1. MINISTARSTVO SIGURNOSTI

Granična policija Bosne i Hercegovine

A. Podzakonski propisi koje je donijelo Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva sigurnosti

- Pravilnik o postupku utvrđivanja i rješavanja graničnog incidenta i drugih povreda državne granice (“Službeni glasnik BiH“, broj 6/10)
- Pravilnik o standardima i uslovima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prijelaza (“Službeni glasnik BiH“, broj 43/17)
- Pravilnik o postupku određivanja privremenog graničnog prijelaza (“Službeni glasnik BiH“, broj 6/10)
- Pravilnik o načinu obavljanja kontrole prijenosa oružja i municije preko državne granice (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/10)

A1. Podzakonski propisi doneseni od strane Ministarstva sigurnosti

- Pravilnik o uvjetima i načinu određivanja i donošenja rješenja područja graničnih prijelaza (“Službeni glasnik BiH“, broj 92/09)

A2. Podzakonski propisi doneseni od strane Granične policije

- Odluka o uslovima i načinu izdavanja odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda (“Službeni glasnik BiH“, broj 3/10)
- Pravilnik o načinu obavljanja graničnih provjera i unosu podataka u putne isprave (“Službeni glasnik BiH“, br. 103/14 i 84/16)
- Pravilnik o izdavanju graničnog odobrenja (“Službeni glasnik BiH“, broj 3/10)
- Pravilnik o graničnoj kontroli u međunarodnom tranzitnom prometu (“Službeni glasnik BiH“, broj 3/10)
- Pravilnik o postavljanju i upotrebi tehničkih pomagala te fotografisanju, snimanju i korištenju video nadzora na graničnim prijelazima uz državnu granicu (“Službeni glasnik BiH“, broj 5/10)
- Pravilnik o obavljanju i troškovima graničnih provjera na drugom mjestu u slučajevima posebnih i opravdanih razloga (“Službeni glasnik BiH“, br. 5/10 i 80/17)
- Pravilnik o pograničnim propusnicama (“Službeni glasnik BiH“, broj 51/15)

V. PREGLED OSTALIH AKATA KOJI SE KORISTE U OBLASTI MIGRACIJA I AZILA

- Pravilnik o evidenciji državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po sporazumu o readmisiji (“Službeni glasnik BiH“, broj 63/11)
- Odluka o imenovanju nacionalnog koordinatora Bosne i Hercegovine za saradnju i koordinaciju s Regionalnim centrom “Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice” (“Službeni glasnik BiH“, broj 28/21)
- Odluka o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti (“Službeni glasnik BiH“, broj 83/09)
- Odluka o izmjeni i dopuni tarife administrativnih taksi (“Službeni glasnik BiH“, br. 3/08 i 42/08)
- Odluka o formiranju Koordinacionog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, br. 10/13, 64/13, 1/14, 20/16, 83/17 i 39/20)
- Odluka o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata (“Službeni glasnik BiH“, broj 28/19),
- Pravilnik o načinu određivanja jedinstvenog matičnog broja stranim državljanima (“Službeni glasnik BiH“, br. 39/02 i 2/09);
- Pravilnik o cijeni putnih isprava (“Službeni glasnik BiH“, br. 56/14 i 86/14)
- Pravilnik o načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Readmisionom centru u Mostaru (“Službeni glasnik BiH“, broj 39/13)
- Uputstvo o načinu privremenog zbrinjavanja državljana Bosne i Hercegovine po osnovu sporazuma o readmisiji (“Službeni glasnik BiH“, broj 39/13)
- Pravilnik o obliku i sadržaju oznaka i druge saobraćajne signalizacije kojim se označava granični prijelaz i njegovo područje, kao i o načinu postavljanja tih oznaka i signalizacije (“Službeni glasnik BiH“, broj 103/12)
- Pravilnik o brodarskim i pomorskim knjižicama (“Službeni glasnik BiH“, br. 29/19, 72/19 i 55/20)
- Pravilnik o obliku, sadržaju i minimalnim zaštitnim elementima pasoša, diplomatskog

- i službenog pasoša (“Službeni glasnik BiH”, br. 73/13, 59/14 i 2/17)
- Pravilnik o stručnom usavršavanju policijskih službenika Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 18/05 i 45/19)

Aneks 8.

Pregled konvencija, protokola i pravne stečevine Evropske unije korištene u izradi Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godina

A. Konvencije i protokoli

1. Evropska Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda
2. Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokol o statusu izbjeglica iz 1967. godine
3. Konvencija o pravima djeteta i Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječijoj prostituciji i dječijoj pornografiji; Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta u pogledu uključivanja djece u oružane sukobe
4. Konvencija protiv mučenja i drugih surovih, nehumanih ili ponižavajućih tretmana ili kažnjavanja i Fakultativni protokol uz Konvenciju protiv mučenja i drugih surovih, nehumanih ili ponižavajućih tretmana ili kažnjavanja
5. Evropska konvencija o sprečavanju mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja
6. Konvencija o statusu lica bez državljanstva
7. Konvencija o zaštiti prava svih radnika – migranata i članova njihovih porodica
8. Konvencija Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima
9. Protokol za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročito ženama i djecom kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog kriminala
10. Konvencija UN o eliminaciju rasne i svih oblika diskriminacije
11. Konvencija UN o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena

B. Pravna stečevina Evropske unije

1. Uredba (EZ) br. 810/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o uspostavljanju Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama)
2. Uredba (EU) br. 154/2012 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. februara 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 810/2009 o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama)
3. Uredba (EU) br. 610/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 562/2006 Evropskog parlamenta i Vijeća o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama), Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma, uredbi Vijeća (EZ) br.

1683/95 i (EZ) br. 539/2001 i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EZ) br. 810/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća

4. Uredba (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Vijeća od 9. marta 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (kodifikacija)
5. Uredba (EU) 2019/1155 Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. juna 2019. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 810/2009 o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama)
6. Uredba (EU) 2017/458 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. marta 2017. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 u pogledu jačanja kontrola provjerom u relevantnim bazama podataka na vanjskim granicama
7. Uredba (EU) 2019/817 Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. maja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sistema EU-a u području granica i viza i izmjeni uredbi (EZ) br. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 i (EU) 2018/1861 Evropskog parlamenta i Vijeća, te odluka Vijeća 2004/512/EZ i 2008/633/PUP
8. Uredba EU broj 603/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o uspostavi sistema "Eurodac" za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe (EU) broj 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu krivičnog progona te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Evropske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sistemima u području slobode, sigurnosti i pravde
9. Uredba Vijeća (EZ) br. 1030/2002 od 13. juna 2002. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja
10. Uredba Vijeća (EK) broj 380/2008 od 18. aprila 2008. kojom se dopunjava Uredba (EK) broj 1030/2002 o uspostavljanju jedinstvenog formata boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja
11. Uredba (EU) 2017/1954 Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. oktobra 2017. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1030/2002 o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja
12. Uredba Evropskog parlamenta i Vijeća (EK) broj 862/2007 od 11. jula 2007. o statističkim podacima u Zajednici o migracijama i međunarodnoj zaštiti i opozivanje Regulative Vijeća (EC) broj 311/76 o kompilaciji statističkih podataka o stranim radnicima
13. Uredba (EU) 2020/851 Evropskog parlamenta i Vijeća od 18. juna 2020. o izmjeni uredbe (EZ) br. 862/2007 o statistici Zajednice o migracijama i međunarodnoj zaštiti (Tekst značajan za EGP)

14. Direktiva Vijeća 2001/51/EZ od 28. juna 2001. kojom se dopunjuju odredbe člana 26. Konvencije o primjeni Schengenskog sporazuma od 14. juna 1985. godine
15. Direktiva 2008/115/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. decembra 2008. o zajedničkim standardima i postupanjima u državama članicama u vezi s vraćanjem osoba trećih zemalja čiji je boravak nezakonit
16. Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. jula 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih osoba, te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba
17. Direktiva Vijeća 2003/86/EZ od 22. septembra 2003. o pravu na spajanje s porodicom
18. Direktiva 2013/33/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o utvrđivanju standarda za prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka)
19. Direktiva 2013/32/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite
20. Direktiva 2011/95/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uslove za supsidijarnu zaštitu, te sadržaj odobrene zaštite
21. Direktiva 2004/81/EZ Vijeća od 29. aprila 2004. o odobrenju boravka državljanima trećih država koji su žrtve trgovine ljudima ili im je pružena pomoć da ilegalno imigriraju, a saraduju s nadležnim tijelima
22. Direktiva 2003/109/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2003. o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak
23. Direktiva 2011/51/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. maja 2011. o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ za proširenje njezinog područja djelovanja na korisnike međunarodne zaštite (Tekst značajan za EGP)
24. Direktiva Vijeća 2002/90/EZ od 28. novembra 2002. kojom se definiše pomaganje neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka
25. Direktiva Vijeća 2001/40/EZ od 28. maja 2001. o uzajamnom priznavanju odluka o izgonu državljana trećih država
26. Direktiva Vijeća 2003/110/EZ od 25. novembra 2003. o pomoći u slučajevima tranzita u svrhe udaljavanja zračnim putem
27. Direktiva Vijeća 2009/50/EZ od 25. maja 2009. o uslovima ulaska i boravka državljana trećih država u svrhu zapošljavanja visokokvalifikovane radne snage
28. Direktiva 2014/66/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. maja 2014. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva

29. Direktiva (EU) 2016/801 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. maja 2016. o uslovima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata i obavljanja poslova *au pair*
30. Direktivom (EU) 2021/1883 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 20. oktobra 2021. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalifikovanih radnika te stavljanju van snage Direktive Vijeća 2009/50/EZ
31. Okvirna Odluka Vijeća od 28. novembra 2002. o jačanju krivičnog okvira s ciljem sprječavanja olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka

